

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 28 APRIL 1918.

*Boastan
By 1918*

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

LDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.DR. SELMA LAGERLÖF.
Det senast för Idun tagna porträttet.

Selma Lagerlöfs hem i Falun.

PÅ EN AF DE VACKRASTE PLATSERNA VID den landliga, slingrande Villavägen i Faluns förnäma egnahemsquartier ligger Selma Lagerlöfs hem, förnämligt afskildt från grannarna genom stora obebyggda park- och trädgårdsområden och omgifvet af en ovanligt vacker trädgård. Boningshuset och dess tillhörande byggnader äro hållna i rödt och på sommaren klänger humlen på spaljé öfver väggarna. Midt på gården står en väldig lönn och detta stora träd förhöjer intrycket af gammal gård, som man gärna vill fänka sig i samband med hemmets härskarinna.

I husets midt ligger biblioteket, ett stort, ljust rum, som går genom två våningar. Det är hållet i mahogny med grönt i väggfält och möbelyg och ger ett på samma gång ståtligt och intimt intryck. I detta rum står Selma Lagerlöfs skrifbord, en vacker möbel i gustaviansk stil med en antik marmorstatyett, en Psyké af ovanlig skönhet. Bredvid skrifbordet står en schäslong, där Selma Lagerlöf ibland diktar halfiggande till omväxling mot skrifbordets mödor. Rummet prydes af konstverk, delvis målningar från Värmland af kända konstnärer. Bland böckerna finner man en mängd moderna volymer med dedikationer från författarna. Det stora rummet har endast en dörr, som leder till salongen. Som denna har en del af sina väggar af glas gör den ett mycket ljust och gästvänligt intryck. Äfven här finner man konstverk af svenska mästare såsom Georg Paulis teckningar till Gösta Berlings saga, Fiskarkvinnor, en relief, skänkt af Ruth Milles, därjämte många minnen från Selma Lagerlöfs resor.

Från salongen kommer man in i Jerusalemrummet, som fått sitt namn efter de bonader framställande dalaallmogens färd till Jerusalem, som 1900 skänktes Selma Lagerlöf af svenska kvinnor. Den första tapeten är Farvälstagandet, den andra Afresan, den tredje Framkomsten till templet i Jerusalem. Möblerna i rummet äro i björk och ett gammaldags klaver upptar ena kolväggen. Just ett rum från en gammal svensk herrgård.

Salen slutligen är hållen i hvitt med pannåer i gobeläng och en mahognymöbel i Chippendalestil. Ett ungdomsporträtt af Selma Lagerlöfs vän och trogna reskamrat Sophie Elkan pryder ena väggen.

Så ha vi gått husesyn i den stora författarinnans vackra, konstnärliga hem fullt af personliga minnen från när och fjärran, gammal släkttradition och hyllningar för hennes snille från "sena tidens barn".

Exteriör af villan med Kopparbergs kyrka i fonden. Axel Häggmark foto.

666 Prometeus. * Af Carl-Flugust Bolander. 2000

1.

VAR DAGERN VERKLIGEN SÅ GRÅ, eller var det bara husväggen, som tryckte tätt intill rutan? Men i köskammaren vid gränden rådde hvarken dag eller natt, allting var källargrått, de trasiga gardinerna, som hängde snedt i fönstret, den stora skifvan i köksbordet, ännu inte aftorkad efter den grofarbetande faderns tidigare morgonkaffe, fillten, under hvilken de båda små pojkar ännu slumrade i sin vrå. Också ynglingen, som nu sörplade kaffet i sig vid det klumpiga furubordet, hade det källargråa i sitt färdiga ansikte.

"Kommer inte Torsten för sent nu?" Framför spisen stod modern med armarna korslagda och tittade på klockan, med sin gamla, hjärtängsliga min, liksom väntade hon, att all världens olycka skulle explodera fram ur tickningarna.

Utän att svara blef sonen ännu långsamare i sina rörelser, började skrapa ihop brödsmulorna på bordet.

"Ja, ändå får Torsten dubbelt med bröd mot hvad en annan får, en annan stackare får allt nöja sig med kanterna bara. Få se, om Thunblom ger Torsten någon julslant i år. Så dyrt som allt är, räcker det inte långt, hvad Torsten betalar hemma."

"Den gnidaren, han fänker väl bara på att gulascha sig till miljonen. Lifsmedelsnämnden skulle bara veta, hvad han gömmer i sina källare. Men den ena korpen är så god

som den andra förstås, det blef väl fängelse för den, som tordes anmäla."

"Nå, Thunblom är väl inte värre än någon annan" — alltid blef gumman så försiktig, när det gällde sonens principal. Käringsskräck — Torsten fick brådt ut genom dörren. Ur källaren tvärs öfver gränden stack en frän lukt som af ruttande ost i näsan på honom.

Jobbkällare förstås, snart finge en väl bo på gatan, för att gulascherna skulle få upplagsplats. I fängelse med fattiglapparna, som stulo för några öre skrot, miljoner måste man sjåla för att vara hederlig karl.

I gathörnet måste han väja för en ung herre i gula skor och snobbveck på byxor, brunbränd och rund i kinderna, som svängde en racket i handen. Torsten tittade ofrivilligt på sina spruckna skor och fransarna i sina byxkanter. En jobbarprins förstås, som lefde på pappa Gulaschs pengar. Ligga i skärgården och bada, segla, spela tennis, dansa, hvarför skulle somliga ha det så?

Polisen hade de i sin tjänst också, Torsten kände plötsligt ett blodrött hat till konstapeln i gatukorsningen, spottade föraktfullt, då han passerade honom. Tidningarna hade de också — han kände en vild lust att rivna alla de färskdoftande bladen från tidningsgumman och strö dem i småbitar i rännstenen.

Men augustisolen strålade öfver backen,

där människorna myllrade ned mot slussbroarna, det lillgamlas i hans ansikte ströks liksom bort af solskenet, sjuttonårigt unga glänste de fukiga läpparna, det ljusa kindfjunet glindrade. En bryggarvagn gnisslade ilsket i bromsen, "se upp" lutade en bil ännu ilsknare bakom, "ur vägen här" ringde en spårvagnsklocka ännu myndigare, tankarna domnade i hans hjärna inne i myllret på trottoaren. Mellan broarna låg en grön skuta och skvalpade, skepparn stod med snuggan i mun och blängde på folkströmmen, solen lekte redan i Torstens ögon liksom i skutans akterspegel.

En biografaffisch hejdade honom, en röd dam med ett förföriskt leende och en bägare i handen. "Glädjens brunn" hette pjäsen, som spelades på "Regina".

Han trampade på någon — "ursäkta", frånvarande lyfte han på hatten. En ung flicka med ett par skrattande ögon böjde halft förargadt, halft spefullt på hufvudet — var det inte flickan i skoboden snedt emot hans butik? Tittade hon inte på hans byxkanter? — röd om kinderna var han med några långa steg försvunnen i den gråa gränden.

Manufaktur och matos, begagnade kläder och surströmming, allt utom sommar och sol doftade den gamla medeltidsgatan, men ynglingen kände bara lättmoden att vara i det gråa igen. Biograf, också en öfverklassuppfinning, för att fördumma proletäerna,

Selma Lagerlöfs hem: Jerusalemsrummet. — Matsalen. — Salongen. — Biblioteket. Axel Häggmark foto.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med julnr: Helt år Kr. 10:50	Uppl. A, utan julnr: Helt år Kr. 10:—	Uppl. C, praktuppl., med julnr: Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Halft år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Halft år » 5:20	Kvartal » 3:75
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Månad » 1:35
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
35 öre efter text. Utländska annonser:
40 öre å textside. 40 öre eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för å textside 20 % förh.
särskildt begärd plats. för särsk. begärd plats.

själa de farliga tankarna från dem, narra dem att trösta sig med lekverk. Han kasta- de ett öga ned på byxbenen igen — nej, han skämdes inte. En gång, när han blef en be- römd man, som hela staden kände och alla tidningar skrefvo om, skulle han också ha fransar på byxorna för att visa, att kläderna inte gjorde mannen.

En gång — en gång — på talarstolen skulle han stå, massorna skulle trängas för att höra honom. "Torsten blir nog präst", det var farmodern, som brukat profetera det, då han som liten klef upp på pallen hemma och deklamerade de gamla läse- boksverserna om den trogna hunden Muffi, så gummorna fingo tårar i ögonen. Präst — men ingen svartrock för kättingar — folkets präst.

"Hvad är det med Jonsson, som kommer så sent?" — Knappst var han öfver trös- keln, förrän principalen fräste sitt välkom- men. "Jag fordrar åtminstone, att mina bi- träden passa tiden. Gör jag det inte själf kanske?" — Den lille runde specerihand- lande Thunblom häfde sig på få som den in- dignerade arbetsamheten.

"Jobbare, hvad har du i fatet inne i det innersta magasinsrummet?" — med nedslag- na ögon fänkte den unge syndaren.

"Punktlighet, ser Jonsson, punktighet" — en kunds inträde förvandlade i en handvänd- ning den allvarlige tuktomästaren till en krypande specerihandlande.

"Då man jobbar för sig själf ja," Torsten Jonsson mumlade mellan fänderna. "Men då man slafvar hos andra."

"Nu annonsera de efter fotogen i tidnin- garna," det var kundens gälla stämman, som skar genom butikens. "Och kan herr Thun- blom tänka, hvad de betala, 3,50 litern, ja, se folk är då galna."

"Vi lefva i ett tidevarf, fru Johansson," specerihandlanden log förbindligt öfver dis- ken.

2.

Borta på dansbanan tändes ljusen redan, på kaféet slamrade kaffekopparna. Talaren måste höja rösten och knyta näfvarna för att hålla kvar massan, som längtade ut i folkparkens skymning.

Men den bleke ynglingen lätt under talar- stolen hängde med hela sin varelse vid agi- tatorns läppar. Genom den unga själen bru- sade ordsvallet, trummor och trumpeter och janitscharmusk blef honom talet.

Revolution — ibland taktfasta krigare marscherade han. Kryp bakom altaret och förskans dig bakom dina katekeser, svarte präst, din yttersta dag är inne. Göm dig i din mörka arrest, höfvitsman, barrikadera dig med dina krigslagar, det är ett annat 'gif akt' än ditt i dag. Darrar du på ditt sloff, stormäktigste, allernådigste?

Revolution! Gnällande som en kvinna vred patron Thunblom sina händer i butiks- dörren, som ett asplöf skälfde den högför- nämna borgarfrun, som en gång i hans pojkar jagat bort honom, då han, trasvargen, vågat leka med hennes fine herr son. Hon skrek inte 'patrask' längre, 'nåd' skrek hon.

Talaren hade slutat, "bravo" ropade yng- lingen. Då han vaknade upp, blef han röd om örsnibbarna, såg sig generad omkring. Men ingen tittade på honom, hans rop hade drunknat i applåder. Krigarna, han mar- scherat med, skingrades till folkparkens tinge- langel, musikanterna stämde redan in- strumenten borta på dansbanan.

Alltid smällde och gnistrade raketerna, men

Kärlek skördar hon i skördens gull.

Motiv från Skåne.

ÖFVER HVITGRÅ klineväggar klifva stora humleblad, en rad af pilar pekar utåt slätten på en drifva skära äppleblommor, ljuset strilar ned ur brustna moln på markens rutor, och i fjärran, bortom tak och vångar, skymtar Sundet, där ett fartyg ångar och det vimlar hvitt af segelskutor.

Under sommarblåa himlatältet, mänskan stiger fram vid hvefefältet, vandrar tungt i röda klöfverns doft —, trampar fjät i marken med sin häl, hon är själen som har blifvit stoff, hon är stoffet som har blifvit själ.

Hon är grunden, bruten loss ur grunden, krossad, vitrad utaf sol och regn. Nu hon går i höga bokars hägn, än med bergets kvarts i blickens glans. Bruten loss, men ändå alltid bunden, möter hon vid sorgfest och dans.

Eld och tårar gå kring ättekullen, där hon föds och dör i eld och tårar, hon är mull och trampar väg i mullen, kläder sig i snö och höst och vårar, genom vattenklara ögonhinnor lifvet blickar fram och dör igen, mullen formar sig till veka kvinnor, mullen växer upp till starka män, böljan möter bölja, vännen vän, träden sjunga öfver insjöbrus, gråten möter gråt och ljuset ljus, mullen mull i sångerna och skratten, elden eld i tysta kärleksnatten.

Hon är grunden bruten loss ur grunden, och med lifvets och sin kärleks band hennes själ i hemmets mark är bunden, och med kärlek hon besår sitt land, när hon strör sitt korn i slättens mull, kärlek skördar hon i skördens gull, kärlek strömmar fram i klöfverns doft, strömmar hvar hon stiger med sin häl. Hon är själen som har blifvit stoff, hon är stoffet som har blifvit själ.

MATTS MAGNI GRANSTRÖM.

de svarta flagornas askregn blef slutet på visan. Därinne i staden, hvars tusen ljus lyste upp himmelen, sutto borgarna i sina salonger och logo i mjugg. Någonstans uppe i det blå saft väl den gamle Gud Fader också och skraftade.

"Nej, men se Jonsson," det var kamraten i butiken, som slog honom på axeln. "Kul i Abraham, här fattas en karl just, jag letade just efter en kavaljer åt fröken Svensson. Bergström hade lofvat, men den ruffagro- dan mankerade, festfärru. Fröken Svensson — herr Jonsson."

Flickan från skoboden log nådigt emot Torsten, blodet svallade upp i hans ansikte.

"Men en kopp kaffe måste vi ha, innan vi börja svängen," med sin dam under armen satte den säkrare kamraten redan kursen på kaféet. "Fyra kaffe", den vane gentle- mannen kommenderade. Torsten skrufvade sig tafatt på sin stol utan att ha fått fram ett ord ännu.

Slanten i fickan, för en bok hade han sparat den. Hvad kunde kaffet kosta, två kaffe måste han betala förstås, han räknade för sig själf. Så små, hvita fänder hon hade, så den ostyriga locken ringlade sig vid örat.

"Bakelser", det äldre handelsbiträdet var i ödslyrlyne. Hans käresta hade också apit på sölsaker, allt medan hon tryckte sig tätt intill hans kraftiga, fotbollstränade kropp. Den lilla spensliga fröken Svensson där- emot skar sin bakelse i de allra finaste skif- vor och smackade, så nätt som en liten ekorre.

"Alltid är herr Jonsson så allvarlig," hon tittade under lugg på sin granne. "Ja, jag har nog sett er i butiken, må ni tro, ni kän visst inte skratta ni."

"Jaså, ni spionerar," han försökte le, men blygheten öfvermannade honom, han plöc- kade med kragen, liksom ville den inte sitta ordentligt. Så körsbärsröda hennes läppar voro, så kokett den lilla tyghatten låg öfver det burriga håret. En liten svart fläck skym- tade nere på det bruna bröstet.

"Ja, jag har nog reda på er," hon lade huf- vudet på sned och tittade på honom med sina simmiga ögon. "Ni skall ju vara så väl- dans intelligent, herr Jonsson. Jag tycker så bra om intelligent folk."

"Mera bakelser, jag bjuder," Torsten hade med ens fått en manlig klang i stämbanden. "Får jag servera er," han valde den allra läckraste bakelsen på den nya skålen, böjde sig fram emot henne. Han kände hennes andedräkt, det var honom som den gången, han drack nattvardsvinet.

En fåspets berörde honom under bordet, det gick en ilning genom den unge Torstens kropp.

Men i mörkret ute på gräsmattan strax un- der kaféets fönster låg en tom ölfaska och två cigarrettstumpar som minnen utaf svun- nen lycka. Torsten Jonsson såg det inte, för honom var ingen lycka svunnen.

3.

"Så skulle jag ha litet socker också. Låt mig se, två hekto bit och tre hekto strö."

Den bleke bodbejanten bugade som en skuggfigur, händerna plöckade mekaniskt med papperspåsar och vikter. Men själen var långt borta. På Dansut, där han valsat kvällen förut med henne — fiolerna sjöngo, de kulörta lyktorna gungade, hon lutade hufvudet tätt mot hans bröst.

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvätt- ning eller Färgning, Gardiner, Möbeltyger, Kud- dar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Lydia Borgström.

Tyra Jönsson.

Stora Bjurum.

Hanna Trulsson.

Kerstin Sundin.

FRU LYDIA BORGSTRÖM, SOM DEN 18 april fyllde 75 år, kan blicka tillbaka på ett rikt, arbetsfyllt, gagnande och lyckligt lif. Hennes föräldrar voro pastorsadjunkten, sedermera kyrkoherden Nils Adolf Landergren och Ulrika Catarina Rönström och hon växte upp i en syskonskara på 12 stycken. Från föräldrarna hade hon ärfvt både hufvudets och hjärtats begåfning. Redan innan 16 år fick Lydia Landergren på egen hand åtaga sig en husmors arbete och omsorg samt ledningen af tjänare hos en äldre bror, som hade en landtegendom i Skåne. Detta värf fullgjorde hon framgångsrikt och väl. År 1868 förlovade sig Lydia Landergren med Otto Borgström, som samma år blifvit promoverad till fil. doktor. Doktor Borgström var endast 25 år, när han emottog lagerkransen. Den 10 april 1871 gifte de sig och flyttade till Kristianstad, vid hvars fullständiga läroverk Borgström fått anställning som extra lärare med 900 kronors lön. Det låter som en saga, när man i våra dagar hör talas om 900 kr. per år åt en fil. doktor. Men det unga paret såg framtiden modigt an. Mannen skötte sin lärareplats, gaf privatlektioner, undervisade i en aftonskola och gaf predikohjälpsom söndagar. Hustrun skötte sitt stora hushåll (de hade nämligen för inkomstens skull skolungingar inackorderade) och på hvarje ledig stund ägnade hon sig åt renskrifning som extra förtjänst. Oaktadt strängt arbete och ringa tillgångar, hade de dock både tid och råd till rätt mycket sällskapslif, hvaraf båda voro roade. Mannens hälsa och krafter blefvo dock genom alltför intensivt arbete brutna och nerverna så förstörda, att han måste taga tjänstledighet och fullständigt hvilas en tid. Sedan tog doktor Borgström prästexamen och kom 1892 som kyrkoherde till Ö. Herrestad och Ingelstads församlingar. Där kvarstannade han till sin död 1917. Således ett kvarts sekel. Under alla de gångna åren, såväl de glada, förhoppningsfulla, som de genom sjukdom och bekymmer hårdt prövande, var doktorinnan Lydia Borgström för sin man ett trofast, starkt och kärleksfullt stöd och genom sitt friska optimistiska sinne ett uppmuntrande, godt sällskap.

För sina barn, två söner och en dotter har hon varit och är den ömmaste, mest oppoffrande mor.

Ett mycket svårt kroppsligt lidande har de senaste åren hårdt tagit på doktorinnan Borgströms krafter och ännu mera den äldrige, älskade makens död. Hennes anhöriga och många vänner hoppas dock, att hennes ovanligt stora själsspänstighet och lyckliga sinnesförfattning skola förmå mycket öfver det kroppsliga svåra onda.

50 år fyller den 29 april fru Tyra Jönsson, född Boström, till Stora Bjurum. Sedan 23 år tillbaka härskarinnas på detta gamla herresäte, hvars anor sträcka sig till medeltiden, har hennes lifsöde också i mångt och mycket gestaltat sig likt de borgfruars, som i forna dagar, under männens frånvaro i fejder eller beskickningar, styrde och ställde med egendom och underlydande.

Stora Bjurums siste herre, Alfred Jönsson, var djupt fäst vid det gods, där han sett dagen och hvars slottlika hufvudbyggnad hans far, med pietetsfullt bibehållande af föregående släkters minnen, restaurerat och satt i tidsenligt skick. När han för alltid drog bort, icke till krigiska bragder på främmande jord utan den korta vägen till familjegravnen vid den kyrka han själf förskönat och prydt, lämnade han efter sig ett tomrum som aldrig fylles och ett minne som aldrig bleknar, minnet af en god människa. Men han efterlämnade också en maka, i hvars händer han tryggt kunde lägga värden om det stora godset och dess underhåfvande.

Förutom omsorgen om sina egna barns uppfostran har Tyra Jönsson under de sista fyra åren med aldrig sviktande pliktrohet sört för sina underlydandes väl och haft i sin hand hela det affärsmaskineri, hvaraf numera skötseln af en stor landtegendom, särskildt med Bjurums dimensioner, består. På en del af torpen i Stora Bjurum sitter den tredje generationen af samma familj, och de, hvilka flytta bort, göra det offtast för att som hemmansägare slå sig ned i angränsande socknar. Må man då också unna borgfrun lönen för hennes möda.

Bland förtroendeuppdrag, som fru Jönsson mottagit, är äfven ledamotskap i kyrko- och skolråd. Klokhets och kraft parad med godhet har utmärkt hennes lifsgärning, med omsorg har hon valt sina medhjälpare och med beundransvärd självbehärskning styrt sitt skepp genom goda och onda dagar.

Gästfriheten på Stora Bjurum är sedan gammalt vida känd, många äro de som haft förmånen att få åtnjuta den och stor den vänkrets fru Jönsson under årens lopp förvärfvat. Många äro därför de välönskningar, som på högtidsdagen i mer eller mindre synlig måtto söka sig fram till Stora Bjurum, ej minst från de mindre lyckligt lottade och de sjuka, som i "frun på Bjurum" haft sitt trofasta, osvikligt hjälpsamma stöd.

Med fröken Kerstin Sundin, som efter en tids aftynande i dagarna aflidit i Alingsås, bortgick en rikt utrustad kvinna. Fröken Sundin utexaminerades 1874 från Högre lärarinneseminarium och vistades därefter en längre tid för studier i Italien och Frankrike. Sin viktigaste lärarinnegärning har hon utfört vid Göteborgs nya elementarläroverk för flickor, där hon under 20 års tid var föreståndarinna. Hennes insats i denna skolas utveckling har varit af mycket stor betydelse och hennes fina originella personlighet lever i forna elevs och kamraters minne. Efter sin pensionering var fröken Sundin bosatt i Alingsås.

40 år fyllde den 17 april lärarinnan Hanna Trulsson, Gislöf, Östra Nöbbelöfs socken, vid Simrishamn. Under ett 20-tal år har hon skött sin befattning vid Gislöfs småskola, och att hon fyllt sitt värf till allmän belåtenhet bevisas bäst af de sympatier som visades henne på födelsedagen af församlingsbor och elever. Dessa hade bl. a. genom subskription åstadkommit en penningssumma i guld, som högtidligen öfverlämnades till festföremålet.

"Har ni majsenamjöl i dag? Det är väl inte unket, sist var det både si och så med det."

Mekaniskt drog han ut lådan och tog skofveln i handen. Det låg ett moln öfver hans panna, men det var inte af det unkna majsenamjölet. Det var Bergström, han tänkte på, rivalen, som slog sina lofvar kring Viran Svensson. Bjuda, spendera kunde den rackarn. Inte för att hon älskade den hjulbente rödhåringen. Men i alla fall.

"Ni kanske skulle klippa kortet också," ädelmodigt räckte kunden fram sockerkortet. Patron Thunblom kastade en skarp blick på sitt biträde, men denne kände den icke. Det smällde i kassaapparaten — pengar, pengar.

"Jonsson skall väl inte somna, om jag försvinner ett ögonblick." Sarkastiskt stucko principalens pepparögon. "Jag har litet affärer, är tillbaka på momangen," det var den stereotypa frasen, då herr Thunblom skulle dricka förmiddagskaffet. Den breda och

myndiga ryggen försvann genom dörren, Torsten andades lättare.

Den fete, belätne blodsugaren, alltid skelade hans ögon ängsligt efter kassaapparaten. En kassaapparat bara var han, som tog in pengar, en jobbare utan hjärta. "Päökt, hur kan Jonsson tänka sig" — men pengar, pengar måste han ha.

Hans öga föll på tidningen, som låg på disken. En kvinna med bågaren i den lyfta handen — "Glädjens brunn", på Royal spelades den nu — det var den, som Vivan ville se i kväll. Men pengar, pengar — tankfullt nöp han i de skarpa byxveckan.

Fatet inne i det innersta magasinrummet, det odeklarerade fotogénfatet! Visste han inte en adress på Nygatan, där det villigt betalades 3,70 litern. Fanns det inte en gammal tom femliterskanna i ett hörn. Jobbar-gods var det ingen synd om.

"Det var en skarp en", Kalle, springpojken, pekade förtjust på en utklädd indian, som

skramlade med sin bössa förbi fönstret. Barnens dag, nej, den öfverklasshumbugen hade han genomskådat, Torsten rynkade pannan uti bittert förtakt. "Blir du aldrig färdig, så du kan packa dig i väg någon gång," han fräste till pojken, som tanklöst tryckte näsan emot dörrglaset. Paket efter paket, låda efter låda lassade han obarmhärtigt på de späda axlarna.

Darrbent kånkade Kalle ändtligen i väg med sin börda, en minuts lugn i butiken. Ute på gatan sprungo människorna i raskare takt än vanligt, regnet hängde i luften. 5 gånger 3,70 gjorde 18,50 — Royalbiografen, Spegelkaféet — med sammanbitna läppar steg Torsten Jonsson in i magasinet.

Då han några minuter senare åter gled ut i butiken, låg Prometheus' stolta trotsarblekhet öfver den unga pannan, medan två droppar fotogén hängde uti fingertopparna.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

af ELISABETH ÖSTMAN.

7:de upplagan nu utkommen. Pris kr. 6: — inb.

Gardiner, Bomullstyger, Möbeltyger av bomull, ylle och linne. Prover sändas. **Konstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.**

• *En liten historia om Kalle Stollen och Alf Bertha Hübner.* •

KAPTEN KARL VON THOLLEN, ELLER med det namn han från sin Karlbergstid fört med den äran Kalle Stollen, är i dag, söndagen den 23 april, vid briljant humör. Han har stigit sent upp, välbehagligt dåsat i ett varmt bad, i detalj omvårdat sin person med allehanda toalettmiddel och ätit en god lunch. Sedan har han vid en fin cigarr läst sin morgontidning, gäspat sig in i en stunds dolce far niente, återtagit bladet för ytterligare urkramning och därvid till sist råkat på giffertmålsannonserna. Och upplagd som han är genom omständigheterna till att tänka på sitt förflutna, ha dessa väckt minnen från en tid i hans klangdagar, då han någon gång besvarat sådana och haft ett och annat litet nöje af dem. Och han har fått cigarren nummer två, blåst ut glada rökmoln och småskraffat inte minst åt sin lyckade signatur: hafsbandsjägaren. Nu sitter han och mediterar allvarligt belåten. På hans knän ligger tidningen hopvikt kring notisen om lysningar och där står: i Jakobs kyrka för första gången mellan kaptenen Karl von Thollen och fru Helfrid Amalia Glimmander.

Hans tankegång är ungefär följande. Förbannadt bra att ändligen vara så godt som gift. Fästmanstiden hade varit en knogig manöver. Tusan med omständigheter vid sån't här lifstidsengagement. Men nu kunde man börja glida in i hvardagsförhållanden och lära Helfrid förstå, att när en karl som han gifte sig, så var det naturligtvis för att på allt sätt få det bekvämt. — Tur hade han i alla fall haft och handlat klokt. Visst kunde han ha tagit någon söt ung flicka som var rik, t. ex. lilla Nordenörn, som han flirtade med förra vintern, men faster Augusta hade nog rätt i att unga flickors uppfostran nu för tiden var dubiös, de blefvo alldeles för själfständiga och egoistiska. Och lilla Nordenörn stack iband fram med några moderna idéer och lika så gärna för honom kunde ett fruntimmer sticka fram en bockfot. Nej, han betackade sig. Hans hustru skulle vara helt och hållet kvinna. Och så hade han absolut inte velat ha någon svärfar och helst inte heller svågrar, utan ville obestridd själf vara Caput familiæ. Och Helfrid hade bara sin mamma. Fullt presentabel i hans kretsar var ju svärmor knappast, men en from själ och fick väl hålla sig mest till familjebjudningar. Och Helfrid själf — tja, band på sin aptit fick hon allt lof att lägga, ty eljes — Och hennes ungdomlighet var ju något uppdriven, och hennes sätt för affekteradt charmant, men med en smula dressyr, då han nu fick hand om henne, så förälskad som hon var — så nästan väl mycket förälskad — änka förstås sedan två år, stackars liten. — Det där med början till förkalkning i hans hjärta skulle han i alla fall anförtro henne i en intim stund — senare. Pengar fick han emellertid, hvilket var huvudsaken, två omgångar kalla pengar: halfva förmögenheten efter svärfar och hela efter första mannen, konsuln, som fast han på sina porträtt såg ut som en veritabel kryddkraftsare, ändå varit riktigt genial i att jobba. Och nu skulle han, Kalle Stollen, också bli affärsman, d. v. s. det första året hålla litet på utgifterna för att inte behöfva ta mer än nödvändigt af kapitalet till att betala sina skulder. Men några fina middagar måste han likväl ge nästa vinter och så någon gång förstås vara ute på vift. — Också för Helfrids skull, ty om han med ens bröt med sina gamla vanor, så kunde han förlora sitt goda humör och sin vigör. — Men tusan i det, hade han inte igen glömt sin morgongymnastik. Det var då också jämnt ett förbannadt knog — men benen

kändes onekligen litet styfva, så det var nog bäst ta några benrörelser.

Och han stiger upp, skjuter fram en stol, och med ett fast stödande grepp om ryggekarmen börjar han niga så djupt han kan.

Några timmar senare står Kalle Stollen, iklädd ny frackkostym och svärdsorden, och afsynar sig själfbelåten i sin trebladiga sängkammarmå. Frackens snitt finner han prima, likaså sin axelbredd och bröstets hvälkning. För sjätte eller sjunde gången tar han nackspegeln och beser den skalliga fläck, hvilken från midten på hjässan päronformig vidgar sig nedåt nacken, men bestämmer sig till sist för att anse den som ett distinktionstecken. Påsarna under ögonen gillar han inte riktigt, och vecken här och där kunde vara mindre skarpa, men för katten! han vill ju inte heller se ut som en officerspojke, utan som en man, som varit en riktig man. Och typen är omisskännlig.

Han ser på klockan: sex och fyrtio. Nästan tidigt att gå eftersom lysningsmiddagen först är sju och trettio. Men han kan gärna ta en omväg, litet luft kunde inte skada. Han ringer på kalfaktorn och får sin paletå.

Med elegant, lätt svängande gång — så godt sig göra låter — promenerar han Strandvägen fram mot Nybroplan. För ett ögonblick blir han misslynt, då han möter Fallander, som just i dagarna gått om honom på regementet, den fjärde i ordningen, men strålar åter upp under sammanträffandet med en äldre diplomat, som berättar en pikant historia från de högsta kretsarna. Vördnadsfullt artigt tar han af sig hatten för ett par förbigående småflickor, som rodna och mysa, och tittar road långt efter dem. Och i hörnet till Artillerigatan offerar han åtskilliga minuter på en gammal grevinnan med gikt och lifligt intresse för egenartade huskurer och tänker vid afskedet småleende, att han bestämdt borde blifvit fruntimmersläkare, så bra som han förstod sig på fruntimmer.

Efter en blick på Tornbergs klocka blir han ett ögonblick stående utanför Dramaten. God tid ännu. Nå, då kunde han gärna i förbifarten titta in i blomsterbutiken och höra efter om de lyckats skaffa de där aparta gula rosorna Helfrid velat ha. — Ja, och hvarför inte, det var en god idé, skicka Bibi några rosor, så att hon såg att han tänkt på henne. Stackars lilla sötungen, hon var allt ledsen i dag, satt nog hemma alldeles förgråten.

Blomsterfröken i butiken säger, att konsulinnans rosor skickats för en god stund sedan och varit så förljusande, hvarefter Stollen med ett intagande leende ber "lilla fröken" välja ut åt honom tolf nyutspruckna skära rosor "till en helt ung dam sådan som fröken själf". Så skrifer han på ett visitkort: med många kyssar från din alltid förälskade Kalle Stollen, och lämnar det i försegladt kuvert med utanskrift: fröken Bibi Olsson, Kaptensgatan 9.

När Stollen kommer in i sina båda damers salong finner han den ännu tom, men ögonblicket därefter visar sig hans svärmor échaufferad och nervös. "Kära Thollen", säger hon, "jag är alldeles ifrån mig. Inte är jag van ta emot så här mycken nobless". Vid det sista ordet sväljer Stollen en grimas och tänker: Å, Herre Gud, om hon ändå ville bli så imponerad, att hon frångick sin vana att från förlägenhet oförmedladt övergå till intima förtroenden. — Han öppnar munnen två gånger i tanke att säga någonting, men i detsamma gör konsulinnan sin entré.

Hon är en dam af medellängd med mycket yppig figur och kan placeras i den så kal-

lade farliga åldern. Hennes stora dockansikte ger impression af pålagd kolorit, hvilket intryck det konstfriserade, glanslösa, onaturligt guldgula håret förstärker. Hennes klänning i ljusblått siden är ett vägstycke af ett mod under uppsegling, den lämnar öfver kroppen fåmligen fri och förlänar hvad som återstår en öfverraskande ny linje. Vid barmen bär hon några af de önskade aparta gula rosorna. Sitt plastiska ideal har hon mött i wienska modemannekånger, och hennes mest behagsjuka mimik består i att plötsligt vidga ögonen och samtidigt "le med hvita tänder".

Hon ställer sig under salongskronan för att bli beundrad och Stollen hviskar: "Hänförande", hvilket uttryck han dock tyst ackompanjerar med: "Det va tusan, så urflängd hon ä".

Men fru Helfrid vidgar ögonen och anfyder denna gång med munnen, att hon vill bli kysst.

En lätt hostning afbryter emellertid situationen och Stollen vänder sig om mot entrédörren. Naturligtvis är det kusinen skofabrikören, damernas enda släkting, hvilken alltid kommer några minuter för tidigt för att pointera, att han hör till familjen. Hans konversationstalang är inriktad på historier med slufvits, hvilken han förbereder med små gnäggande skratt och gärna aflevererar med en skratfsalfva. Han hinner med två repriser, innan han får nöjet vara en af de fyra, som taga emot Regeringsrådet von Thollen med fru, hvarefter han till Stollens lätnad försvinner bland de i nästa ögonblick inströmmande frackarna och toaletterna. Med undantag för svärmodern och kusinen är emellertid den öfriga societeten af bästa kvalitet. Stollen har lämnat det största bidraget, fru Helfrid å sin sida hoptelat allt för henne åtkomligt presentabelt.

Stollen har just efter en blick på pendylen tänkt att nu alla borde vara där och från sin plats nära dörren förflyttat sig till en pikant liten löjnantsfru, då ännu en dam och en herre komma in och hastigt söka sig fram till värdinnorna. Denna gång är det Stollen som vidgar ögonen. Nej — jo, det är Signe — fru Strømmer. Att han alldeles glömt bort, att hon skulle komma. Han hade ju sett hennes namn på bjudningslistan och så fått veta att Helfrid kände henne och att doktorn, hennes namn på bjudningslistan och så fått veta holm. — Men en så'n vacker figur hon fått, och så säkert och smidigt hon förde sig, och så verkligt chic hennes violblå toalett var. — Men karlen med glasögonen och bondfysionomin, som klef efter henne, det var då en omaka pjäs, en veritabel civil stofil. — Jaså, var det så han såg ut den där doktorn hon gifte sig med par dépit, stackars liten. — Men han måste genast gå fram till henne, för det väntade hon naturligtvis nervöst på. Så nu gick hon till fönstret för att låtsas se på kamelien där, ville förstås ge honom tillfälle få hälsa på henne utan vittnen.

I nästa sekund bugar han sig djupt för fru Strømmer och säger i lätt ton: "Min nådiga tillåter väl, att jag så här utan vidare kommer fram och bockar mig, fast det nu är längesedan." — "Se'n vi va hemligt förlovade." afbryter hon i samma lätta ton, "ja, hur ointressant den lilla episoden numera säkert är för oss båda, så böra vi ju kunna anse oss bekanta genom den". Han finner inte strax något svar.

— Gaf jag orätt replik? frågar hon lifet ironiskt.

Stollen, som fortfarande ej är riktigt med,

söker hjälpa sig med en djärf forskande blick, men den får inte något fäste i hennes, och i detta nu kommer hennes kavaljer och för bort henne. Stollen tittar misslynt efter dem, men så ler han road och belåten. Naturligtvis hvad han borde väntat sig. Lilla frun hade inte glömt och kunde inte låta bli att visa det. — Och den där doktorn var ju inte heller någon trumf på hand. — Men efter middagen skulle han nog se till få fatt på henne igen och manövrera henne mjuk.

En arm smyger sig med en öm tryckning in under hans: "Älskade", hviskar fru Helfrid, "jag tror du står och drömmar om mig, så du glömmer föra mig ut till bordet."

Efter ett par glas champagne och njutningen af gåslefvor en croûte känner sig Stollen ännu mera som situationens herre. Han sköter med elegant ledighet om sina båda bordsdamer, konsulinnan och en generalska, och ser sig samtidigt om efter Signe Strömmer, finner henne åtkomlig för positionseid och konstaterar med nöje, att hon tycks medveten om faran, ty hon förskansar sig envist bakom ett lifligt samtal med sin kavaljer. Så trefligt hon skrattade och så märkvärdigt ung och fräsch hon såg ut. Och med en behaglig pirring i nerverna tänker han på hur många gången han kysst den där litet stora, men vackra munnen och det bruna yfviga håret och den lilla locken i pannan. — Att det gått så lätt för honom att bryta — men hon var ju bara en flickaunge den tiden och inte en kvinna med så många hemlighetsfulla behagligheter. — Seså, nu kände hon hans blick, blef tyst och kunde inte låta bli att möta den.

Men den glider förbi honom för att en sekund dröja vid fru Helfrid. Den är skenbart likgillig, men Stollen tycker sig dock läsa en nyans af kritik i den, och det berör honom obehagligt då Helfrid i detsamma lutar sig in mot honom med en för sina behag synnerligen komprometterande rörelse. Han hämtar sig likväl snart. Naturligtvis ändå litet svartsjuk. — Men åt hvem nickar hon nu så strålande. Jaså, åt sin doktor. — Såå, man är raffineradt kokett. — Nå, då så, vänta bara, min nådiga.

Och det är på tid, att han slutar med sitt utkik, ty fru Helfrid säger med omisskännlig skärpa i tonen: "Hvad är det med dig, Karl, du är så disträ."

Sedan man kommit från bordet, har Stollen först en del plikter att fylla, men så snart han känner sig lös och ledig, ser han sig åter om efter Signe Strömmer. Med nöje konstaterar han, att hon ej finns i salongen, utan "naturligtvis" valt en lämpligare plats att blifva sökt och funnen på. Han går genom flera rum och hittar henne så till sist i det så kallade konversationshörnet i svärmordens hvardagsalongo. En ung löjtnant upp-vaktar henne.

— Ändtligen hittar jag fru Strömmer, säger han obesväradt, "jag har sökt er genom alla rummen för att få framföra hälsningar från en gammal bekant. Den unge löjtnanten smäller ihop klackarna och går.

— Förlåt, Signe — fru Signe, hans röst är låg och mjuk, men jag måste begagna detta tillfälle, som jag i så många år längtat efter, söka få er förlåtelse.

Utän att svara ser hon honom kyligt rakt in i ögonen.

— Benvillan ni att jag längtat?

— Ja, kapten von Thollen.

— Hvarför?

— Jag tror inte ni haft tid till någon längtan.

— Hur kan fru Strömmer veta det?

— Å, jag är fysionomist och har läst det i ert ansikte.

Belåten tänker Stollen: Hon har ändå tittat

på mig i smyg och tänkt på andra kvinnor jag älskat.

— Nåja, säger han i sin lätta ton, en mans tid är ju mycket upptagen, men ändå — och han sänker åter rösten — tro mig — Signe.

— Nej, för all del, kapten, bry er inte längre om att vara sentimental.

Stollen svär till tyst. Hvad hon var frän, men hon hade förrådtt sig nyss, och han hade henne på kornet. Och under en konstpaus förbereder han en ny attack.

Men hon byter samtalsämne och säger i älskvärd konventionell ton: "Men jag har ännu inte gratulerat er till ert blifvande giftermål och ber att få göra det. Och den här gången tycks ni inte endast gått och förälskat er i blindo, ty för så vidt jag känner fru Glimmander, finns det säkert mycken sympati emellan er båda."

Detta påstående sårar Stollen, och det blir en paus, som inte är någon konstpaus. Han hittar emellertid till sist en utmärkt replik och ger den med dithörande melankoli.

— Lifvet är en svår sak, fru Signe, och innan man lärt sig förstå det, leker man lätt bort det bästa af det. Vi två träffades för tidigt — om det varit nu —

— Så skulle jag vara alldeles för ung för er. Nej, tack, kapten.

Hvad menade hon, tillät hon sig insinuera att han —

— Det låter som om min nådiga tyckte, att åren gått hårdt åt mig sedan vi senast träffades.

— Vill kapten ha ett ärligt svar?

— Naturligtvis.

— Ja, det tycker jag — men, fortsätter hon med ett litet leende, kanske det kommer sig af, att ni legat för mycket vaken och sett på stjärnorna, medan kvinnan vid er sida sof. Han ser synnerligen oförstående ut.

— Å, jag läser stundom lyrik, säger hon, och en del skalder påstå, att ett sådant där stjärndrömmeri är en vana män ha. Men skalder ha kanske benägenhet att väl mycket generalisera — nej, låt mig tänka litet, eller bättre, låt mig få se på linjerna i er högra hand, jag har nämligen också sysslat litet med kiromanti.

Han sträcker motvilligt fram handen, och hon böjer sig ett ögonblick öfver den, dock utan att vidröra den. — Tack. Vissa linjer äro mycket obestämda, och det tyder på att ni lider af — brist på lifserfarenhet.

Försökte hon drifva med honom? Eller var hon naiv eller cynisk. Hur som helst, så skulle hon nu få, och han mönstrar henne med en lång närgången blick.

— Jag vill inte tillåta mig tro, det fru Strömmer önskar antyda, att ni har mera lifserfarenhet än jag.

Hon möter obesväradt hans blick, men med ett egendomligt kyligt leende, som omedelbart verkar på honom som om hon sköt honom ifrån sig.

— Nej, jag önskar åtminstone inte antyda mig vara specialist på det särskilda området för lifserfarenhet, som er understrukna fråga siktar på. Men tillåt mig säga, att den frågan är symptomatisk för ert tillstånd, ty den bevisar, att ni vid tal om lifserfarenhet ögonblickligen och uteslutande tänker på erotiska upplevelser. Jag kommer nu också i håg, att någon var nog vänlig berätta mig, att det var för att vinna erfarenhet genom sådana upplevelser, hvilka ju af somliga par préférence kallas "lifvet", som ni upphörde att flirta med mig. Och om ni verkligen under alla dessa år ensidigt fortsatt att studera det, så torde min utsago per kiromanti i stort sedt komma sanningen nära.

Stollen har åter lyst upp. Där var svart-sjukan igen.

— Fru Strömmer tycks vilja förneka, att kärlek —

— Vi tala inte om något så allvarligt som kärlek, kapten von Thollen, nej, inte alls om någon romanlitteratur, som kan gå under benämningen litteratur. För att kunna göra någonting intressant af det där som par préférence kallas lifvet behöfs verkligen numera originalitet. Ämnet är så utslitet. — Men jag tar er älskvärdhet alldeles för länge i anspråk och får er att försumma era plikter som värd. Och ni ska bara utan vidare gå ifrån mig, ty egentligen står jag här och väntar på min man. Han är nämligen inte mycket road af societetslif, och jag försöker därför vid sådana här tillfällen alltid ge honom ett litet rendez-vous. — För öfrigt om det roar er veta, så är det af honom jag fått mina pretentioner på hvad som verkligen kan kallas lifserfarenhet. Han är expert i ämnet.

— Er man, Stollens ton är tydligen missaktande.

— Jag förstår, ni tycker inte att han ser bra ut, och det gör han kanske inte heller. Men jag kan säga er, att hans vänner tycker han ser bra ut som människa, ty han är en af dem, som med hjärtat läser ut lifvet i andras ögon — och en ung människa, trots sitt allvar och sina år. Och — hela hennes ansikte strålar upp — där är han. Jo, du får gärna komma, Erik. — Och ni behöfver inte ändra er ton, kapten, ty jag har aldrig haft några hemligheter för min man. — Och vet du, Erik, hvad jag tycker, jo, vi ska begagna tillfället att tacka kapten von Thollen att vi fått hvarandra, ty hade han inte öfvergifvit mig, så hade också jag troligen hållit mitt löfte till honom. — Alltså, Erik, vi tacka. Och hon bugar sig lätt för Stollen och räcker honom därefter sin hand denna gång med ett godt och vackert småleende.

Stollen far den och för den litet stelt till sina läppar. I detsamma uppenbarar sig fru Helfrid.

— Å, hvad jag sökt dig, Karl. Alla människor fråga efter dig.

— Förlåt, Helfrid, felet är mitt, säger Signe Strömmer, jag har tanklöst uppehållit kapten, vi ha känt hvarandra som barn, ser du. Och nu till sist ha vi gratulerat hvarandra, jag kapten von Thollen till att ha haft en så'n briljant tur och han mig till att vara en lycklig människa. — Men då nu också du är här, så kanske du ursäktar om min man och jag utan vidare afskedstagande försvinna. Erik har just nu så mycket att göra, och jag ser han är trött. — Och jag ber dig framföra vår vördnad och våra ursäkter till din mor.

Och doktor och fru Strömmer gå.

— Signe har alltid varit taktfull, säger fru Helfrid gillande, hvarefter hon kärleksfullt smyger sig intill fästmannen, vidgar ögonen, småler inbjudande och med tillgjord skämsamhet hviskar: Enfin seuls. — — —

Fram emot klockan elfva är Stollen på väg hemåt. Han känner sig något tung i hufvudet, ty han har förtärt åtskilligt med whisky och rökt svarta cigarrer. Hans humör är ej det bästa. Han kan inte komma ifrån sitt samtal med Signe Strömmer, förargar sig öfver att han inte vid det och det tillfället svarat så eller så. — Plötsligt slår honom dock en förlösande tanke: Tusan i det, så dum han varit. Bockfoten! Lilla frun var naturligtvis emanciperad, hade moderna idéer. Ja, det var ju den sjukdomen fruntimmer nu för tiden fick, då de voro ogiffa eller giffa med någon stofif. Nå, för honom kunde hon hädanefter vara lugn, han skulle visst inte vidare besvara henne.

— — —
Vid tiden för denna Stollens monolog på Strandvägen befinner sig emellertid fröken

Bibi Olsson i löjtnant Hampus Westerhjelm's — intimt Pumpus kallad — ungarlsdubbelett. Framför en soffa står ett dukadt bord med champagneflaska i iskylare, halftömnda glas och rester af en fin liten supé. Han är fortfarande sysselsatt med att äta, hon har slutat och med en cigarrett i munnen slängt upp sig i en halfliggande ställning, som lyckligt framhäfver åtskilligt af hennes vältecknade figur. Samtliga hennes fasoner äga för öfrigt något visst vårdslöst generöst, och hennes konversation är munter, otvungen och tydlig. Nere vid urringningen på hennes ljusblå sidenblus sitta tre af Stollens skära rosor inluckna.

Hon har nu en stund varit påfallande tyst och därunder med ett mokant småleende än sett på rosorna än sneglat på Pumpus. — "Att han blef svartsjuk skadade minsann inte", — det är hvad hon tänker, "och han hade inte fått ur henne från hvem de var".

Pumpus blir slutligen uppmärksam:

— Hvad småler sötungen åt?

— Åt rosorna.

— Reta mig inte, Bibi.

— Jag är trött på att se dig äta.

— Om du inte kastar bort rosorna, börjar jag från början igen.

— Jo, men då går jag min väg.

— Bibi!

— Försök inte vara morsk, lilla Pumpus. — Förresten om du nödvändigt ska veta det, så har jag fått dem af en konsulinna, som det lyser för i dag.

— Och det ska jag tro.

— Jo, för hon gifter sig med en gammal farbror, en bekant till mig — men för egen del föredrar jag små löjtnanter. Skål på dej, lille Pumpus.

Och fröken Bibi fömmer sitt champagneglas, skraftar uppsluppet, tar rosorna en efter en, rycker bladen af dem och kastar upp dem i luften till ett blomsterregn, som faller ned öfver henne.

— Kurra gömma, lille Pumpus, kom och ta reda på dem.

Exit reglementeringen.

PÅ RIKSDAGENS BORD LIGGER NU DET K. förslaget om lag angående åtgärder mot utbredning af könssjukdomar. Detta förslag innebär en dödsdom öfver prostitutionens reglementering och inför ett nytt, omfattande system i dess ställe, hvårs grundprincip är allas likhet inför lagen.

Den dag detta förslag blir lag, har en stor och genomgripande omvandling skeft. Dess konsekvenser sträcka sig djupt in och högt upp i samhället. De komma att beröra äfven kvinnor, som inte ha något begrepp om hvad prostitutionens reglementering är, som aldrig sett en skymt af tillvarons mest plumpa, pinsamma och groteska sida, som ingenting veta om de faror, som lura i de veneriska sjukdomarna, hvilka icke göra halt inför några samhällsskrankor.

Det nya förslaget måste ses mot bakgrunden af de nuvarande förhållandena. Vi lefva i en tid, då genom världskriget de veneriska sjukdomarna nått en oerhörd spridning. Alla de krigförande makterna motse med bäfvan den dag, då fredens klockor skola ringa in återseendet mellan den veneriskt smittade krigaren och hans hustru. Äfven Sverige väntar att i sin mån få del äfven af denna krigets välsignelse. Till att möta faran ha vi i nuvarande stund en hundraårig lagbestämelse angående veneriskt smittades vård på länslasarett samt i Stockholm, Göteborg och Norrköping reglementeringen af prostitutionen, som oafsedt hvad som kan sägas om dess moraliska sida är bevisad vara ur hy-

gienisk synpunkt fullständigt värdelös. Kort sagt, samhället låter de veneriska sjukdomarna ha sin ödesdigra gång och förgifta opåttalt dess organism.

Det nya förslaget, utarbetadt på grundval af reglementeringskommitténs betänkande af doktor Karl Marcus och byråchefen Sigurd Ribbing och framlagdt som regeringsproposition går ut på: för det första att skingra mörkret och hemlighetsfullheten kring de veneriska sjukdomarna genom en systematisk undervisning, som skall ta sin början redan på ett lämpligt stadium i skolorna, för det andra på att bereda kostnadsfri vård å poliklinik eller lasarett åt alla veneriskt sjuka i hela landet, kontrollera att de sköta sig enligt läkarföreskrifter och icke vid äfventyr af straff få sprida sin sjukdom till andra personer. Dessa bestämmelser drabba alla lika, något särskildt förförande mot de prostituerade äger icke rum, äfven om man ju kan tänka sig att dessa komma i tätare kontakt med föreskrifter och straffbestämmelser. De, som däremot drabbas af speciella straff äro kopplare och soutenörer, för dem anordnar samhället ändtligen en parasitocida. I stället för tvångsarbetsanstalterna, som snarast förhärda och förlöa de prostituerade kvinnorna tänker man sig förbättringsanstalter till ett hederligt lif. Förut ha dessa kvinnor straffats för att bättre ålyda de bestämmelser som reglerat deras yrke, nu skola de uppfostras till att lämna det.

Vi se äfven af denna nästan rubrikartadt summariska öfversikt af förslaget, att det sträfvar på en gång mot större rättvisa och effektivitet, och lägger an på de hittills af missriktadt pryderi försummade förebyggande åtgärderna.

Sådant det nu föreligger ha alla våra stora kvinnoorganisationer, de politiska, sociala och yrkesföreningarna, enat sig om att stödja detsamma. Den ur dessa föningars midt sammansatta abolitionistkommittén anordnade den 18 april ett möte i Stockholm under ordförandeskap af fru Ebba Eckermann med redogörelse för förslaget af byråchefen Ribbing och anförande af doktor Alma Sundqvist, fru Ruth Gustafsson och slum- och räddningsverkets välkända kraft major Alma Petri. Alla talarna förordade ur olika synpunkter förslaget, liksom de kategoriskt utdömde det gamla systemet, och mötet antog enhälligt en resolution, som stödde den kungliga propositionen.

I denna resolution med dess uttalade tacksamhet och dess förhoppning att förslaget måtte bli lag, borde alla kvinnor i hela vårt land instämma. Det kan inte vara dem likgiltigt, om ett system, som tvingat så många offer som handflangare till en utsägbar råhet, hvilken spridt sig ut i det allmänna tänkesättet, äntligen blir afskaffadt. Icke likgiltigt om samhällets skuld mot sina mest utstötta, som dock lida för dess synder, blir utplånad. Icke likgiltigt, att de unga rustas bättre för att gå ut i den vildmark, som samhället ännu är i sexuell afseende, med större chanser för att bevara sin hälsa. "Icke likgiltigt" är inför allt detta ett svagt ord, som borde utbytas mot högst viktigt, ja livsviktigt.

Till denna samma riksdag föreligger en annan proposition, nämligen den om obligatoriska praktiska fortsättningsskolor för ungdom och som utgör det stora positiva komplementet till det lagförslag vi här ofvan vidrört. Upplysning och kunnighet ställes mot mörker och okunnighet i förhoppning om att förkroppsliga sin seger i ett nytt och lyckligare släkte.

ELIN WÄGNER.

Ett stockholmshushåll för 30,000 personer.

CENTRALKÖKET, INRYMDT I NÜRNBERGS bryggerilokaler vid Högbergsgatan på Söder, har i dagarna utvidgat sig med ett nytt kök, som ensamt det kan leverera 10,000 portioner mat och kökets kapacitet är därigenom uppe i 30,000 matportioner om dagen.

Hur går det till, säga husmödrarna. Hur ser det ut?

I det nya köket med cementeradt golv ha 17 grytor plats och deras kubikinhåll växlar mellan 500 och 625 liter. Förenadt med köket genom en gång ligger rensriet, där potatis och rötter skola ansas som det heter i kökböckerna. Disk- och sköljningsmaskiner ha äfven sin plats här och intill väggen rotera potatisskalningsmaskinerna, som utföra grofarbetet. Allt drifves med elektrisk kraft. Men då potatisen eller rötterna gått igenom maskinskalningen behandlas de för hand af en kvinnohär, som samlats kring borden med marmorskifvor. Maskinen tar nämligen endast bort skalens ytligt, en efterputsning för groddar och dylikt är absolut nödvändig. Af potatisskalaffallet beredes mjöl.

Om man kommer till centralköket vid halftio-tiden på förmiddagen får man se utportioneringen för det stora hushållet. I ett moln af imma skymtar man kvinnliga varelser, som bära spadar på långa skaff eller väldiga slefvar i händerna. De dekorativa kopparlocken på ångkittlarna lyftas af och innehållet öses i bleckcylindrar, som med väl tillskrufvade lock forslas ut till de väntande vagnarna. Så går maten till distributionsställena på olika håll i staden. Från centralköket direkt förekommer endast så kallad partiutdelning i ringa skala, så att den som beredt sig på att få se en ormande kö ringla sig efter den tysta Högbergsgatan blir i det fallet besviken.

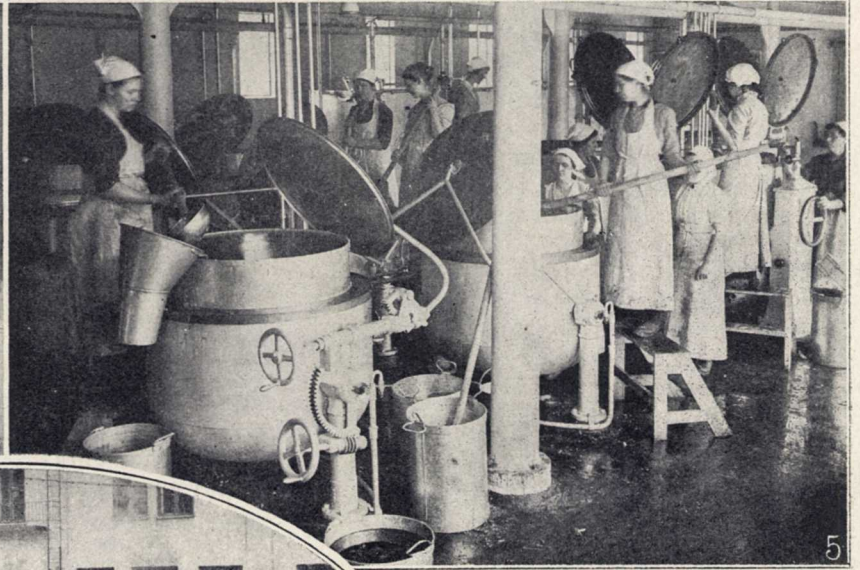
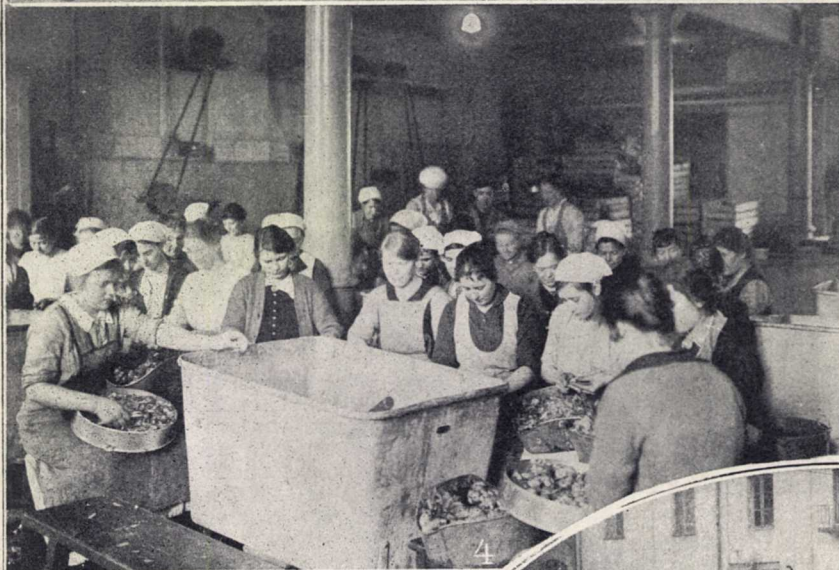
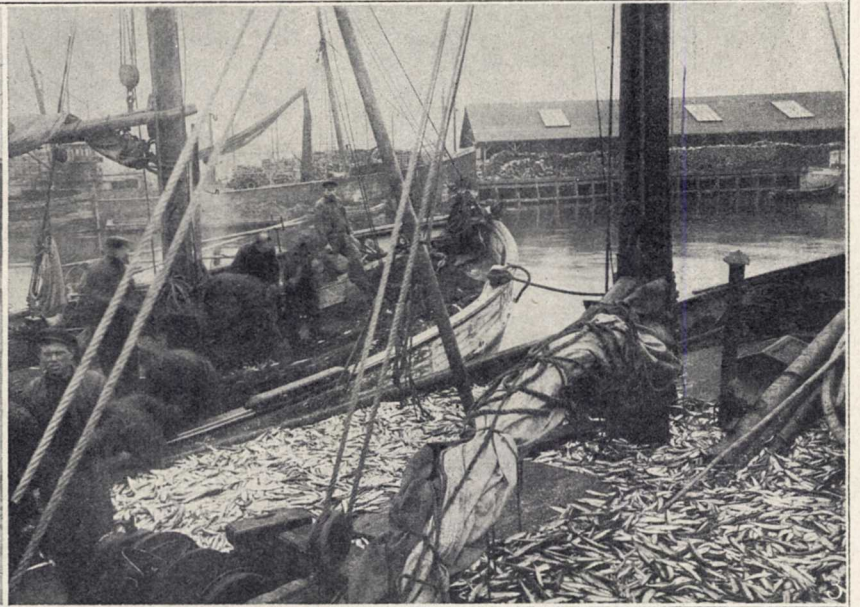
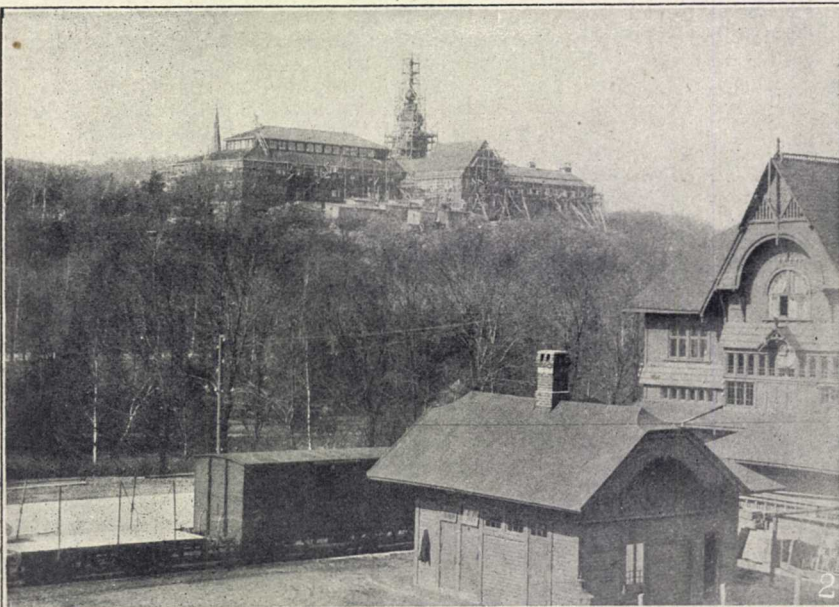
Det är på annat sätt man blir imponerad af centralköket arbete. Det är korf till middagsmat en dag och stufvade morötter till. Af lifsmedelsnämndens fläskförråd på en miljon kilogram, som förvaras i centralköket's källare och som för öfrigt tas i anspråk för rånseringen beräknas ett visst parti. Detta sändes till centralköket's slaktare, som bereder det till fläskkorf och levererar 25,000 stycken af varan. Alldeles lagom till en middag. Det finns saker, i sig själva obetydliga, som verka genom sin massa. Men massverkan af 25,000 fläskkorfvar är icke odeladt behaglig. Man måste ta sin fantasi till hjälp och frambesvärja bilden af de 25,000 hungriga stockholmarna för hvilka dessa korfvar äro som manna i öken för att öfvervinna åsynen af korfven. Dagen förut ha morötterna gjorts i ordning, att hinna med ansningen af 10,500 kilogram morötter går icke i brådrasket äfven med elektricitetens hjälp. Till stufningen åtgår 465 kilogram hvetemjöl och man får nöja sig med 1,600 liter skummjöl. Det är för litet anse centralköket's husmödrar, ty det blir inte 1 deciliter per person, hvilket vore lagom. Men det är ingenting att göra åt den saken. I detta sammanhang bör framhållas att uppgifterna här ofvan 25,000 korfvar o. s. v. redan hunnit blifva föråldrade. Tillströmningen till centralköket har vuxit för hvar dag och dess leveranskraft 30,000 portioner, som för några dagar sedan ännu icke togs i anspråk, är nu redan otillräcklig.

Kökets eget hushåll uppgår till 130 personer, men det anser man som en bagatell i jämbredd med det stora hushållet för Stockholm. Tills för ett par veckor sedan var centralköket en affär som bar sig. Men med de stegade köttpriserna har det blifvit svårare att få utgifterna att gå ihop. En leverans på 3,000 kg. kött går åt till en middag och då beräknar man att köttet i hvar portion kostar kr. 1,10: —. Men allmänheten får betala 60 öre för portionen. Så står det nu, och det gäller att finna en utväg.

Centralköket's lager af potatis fyller stora delar af det forna bryggerikomplexet. Men när man hör, att 4,000 kilogram beräknas till ett middagsmål förstår man, att oerhörda kvantiteter behövas.

Det stora hushållet för 30,000 stockholmare har hittills klarat sig genom svårigheterna, men nu återstår det att se hur man skall kunna möta nästa vinters behof, som kan väntas bli större än denna. Skolköksinspektisen fröken Gertrud Bergström, som satte i gång det stora maskineriet i höstas och centralköket's föresfändarinna, fröken Rut Lindblad med hennes duktiga medhjälperkor ha gjort ett godt stycke arbete och skola säkert vara beredda på att ta nya tag, om det gäller.

Några bilder för dagen.

1. Röda Stjärnans hästambulans uppvaktar kronprinsen före afresan till Finland. O. Ellquist foto. 2. Det under uppförande varande naturhistoriska museet i Göteborg. 3. I Göteborgs

hamn, då sillen inkommit. Anna Backlund foto. 4-6. Från Centralköket i Stockholm. Potatisskalning. Soppan öses upp. Maten köres till utdelningsställena. E. Holmén foto.

Från scenen och estraden

HENRIK IBSENS HEDDA GABLER har framförts på Dramatiska teatern med fröken Maria Schildknecht i titelrollen. Hennes tolkning är intelligent och samvetsgrann, men den nimbus af skön kvinnodämon, som diktaren gjutit kring figuren, förmår hon näppeligen illudera. Bland alla Ibsens kvinnokarakterer är f. ö. Hedda Gabler den minst gifvande för en skådespelerska, som sätter kärna framför skal. Hon är negativiteten personifierad, vrångbilden af en kvinna, kort sagt, och som det enda förlösande i dikten står hennes själfmord, till hvilket hon oemotståndligt föres af ofården, som hon bragt öfver andra. Vidare finns det en rätt otreflig teaterpose öfver Hedda Gabler, och det gör rollen ännu vanskeligare. Fröken S. undvek dock all uppstylning, medan hon å andra sidan skaffade lifet för mycket åt det apafiska i Heddas temperament. Men som sagt framställningen ägde förtjänster inom det område skådespelerskan behärskar och i enstaka detaljer — exempelvis scenen, då hon listigt lockar Ejler Lövborg att gå med på vngkarlsfesten — betonade hon träffsäkert det isigt fascinerande och snärjande i karaktären. Ejler Lövborg, det förolyckade geniet, gafs med intensiva men enkla medel af hr de Wahl, och i öfrigt hade Jörgen Tesman, assessor Brack, fru Elfsted och fröken Tesman — dessa med mässterskap modellerade Ibsengestalter — utmärkta återgifvare i hr Gösta Hillberg och Olsson samt fru Bosse och fröken Ahlander. Den sistnämnda tog otvifvelaktigt priset med sitt fina, hjärtevarma spel.

Intima teatern ger sedan någon tid Mikael Lybecks skådespel "Den röde André", en fortsättning på "Dynastien Peterberg" och samtidigt en bild från den beryktade Raspufins kvalmiga och cyniska lifskrets. Peterberg bekläder alltjämt sin kammartjänarebefattning i suveränens palats, men har blifvit revolutionär, icke af kärlek till folket utan i förbittringen öfver undergöraren Akim, som skjutit honom åt sidan hos majestätet och hvars lif han därför afklipper, för att i nästa minut

förlöt under den mest animerade stämning på båda sidor om rampen och textförfattaren-komponisten förtjänade också det varma bifall hans opus väckte. Hans libretto är rolig, utan att skatta åt det grofva eller sensuella, och hans musik erbjuder en rikedom af lätta, lekande melodier som på ett verksamt sätt stödja handlingen. En stor del af framgången får naturligtvis tillskrivas fröken Wifstrands skälmiska, graciösa spel och herr Ringvalls breda humor. Mången bland publiken tänkte nog med undran: hvem skall kunna ersätta dessa båda illustra förmågor, när de snart försvinna från Oscars-teaterns tilljor? Men direktör Ranft är ju en trollkarl. — I raden af öfriga medverkande må icke förgätas herrar Ottoson och Textorius, herr och fru Schröder och den ypperliga balett-trion Bryde-Carlsson-Fredriksson. Många inropningar, ännu flere blommor och författarens tacksamt bugande gestalt på scenen blef kronan på premierkvällens angenäma stämning.

Konsertföreningen uppförde vid sångens sista torsdagskonsert Beethovens tredje symfoni (Eroica), hvars egenartade skönhet, en blandning af ljusst däckkraftigt lynne och elegiska stämningar, nu som alltid förtrolade örat. Programmets midtelnummer upptog en fager dubbelkonsert af Bach, utförd af fru Schnéevoigt och hr Stenhammar, och som verkningsfull final följde återigen Beethoven — den tredje Leonorauverturen. Solister, orkester och dirigent hyllades varmt af den fulltaliga publiken.

Fröken Anna Behle, den populära karaktärsdancerskan, uppträdde häromkvällen som vissångerska och visade sig äfven på det området vara en artist. Rösten är icke stor, men föredraget är själfullt och så lät hon den oförtjänt undanskjutne A. F. Lindblad komma ill heders på sitt program.

Hans älskvärda visor och romanser tåla verkligen vid att höras äfven i det 20:de århundradet. De föddes i en oskuldstid, som vi nu se tillbaka på som på ett för alltid förlorat paradis.

ARIEL.

Öfversta bilden: Lidia Vasilievna och Marfa (fruarna Erastoff och Appelberg) i Mikael Lybecks skådespel "Den röde André" på Intima teatern. Midtbilden: Harry Hampton och Margery (herr Ottoson och fröken Wifstrand) i Felix Körlings operett "Jockeyen" på Oscars-teatern. Nederst till vänster: Ejler Lövborg (hr de Wahl) i Henrik Ibsens Hedda Gabler på Dramatiska teatern. Nederst till höger: Hedda Gabler (fröken Schildknecht) på Dramatiska teatern. Almberg & Preinitz foto.

själf bli mördad af sin sköna svägerska Lidia. Som skådespel är stycket ganska rapsodiskt, men det bäres af en dräpande kvick dialog, som det på alla händer goda utförandet ytterligare framhäfver. Herr Lars Hansons Peterberg har blifvit ännu noggrannare ciselerad, om uttrycket tillåtes för att angifva hans skarpa beto- nande af den lömska och äretränande kammartjänarens konspirationer i hofluften. Fru Erastoffs briljanta Lidia har bara det felet att förekomma för sparsamt i stycket; hr Ekman och fru Appelberg representera fader Akim och hans hustru och herr Carlsten återger en stadsprefekt, en löjlig roué, som skådespelaren lika djärfvt som roligt karakteriserar.

Felix Körlings nya operett "Jockeyen" utgör tillsvärdare Oscarsteaterns vårprogram. Premiären

Spalten om böckerna.

DET AR BEKANT ATT ANSPRÅKSLOSHET med hänsyn till den egna förtjänsten var ett för Esaias Tegnér utmärkande karaktärsdrag. Han, som skänkt vår vitterhet några af dess härligaste smycken, smycken af äkta halt och ovansklig glans, och hvars bref och tal med rätta räknas som mästerverk af svensk prosakonst, han undervärderade ofta sitt snilles alster, och i de fall, då han godkände dem, kunde det aldrig falla honom in att yvas öfver sitt verk; hans uttalanden kommo försynt och tillfredsställelsen var alltid inmängd med självkritik. Om man därför mot bakgrunden af Esaias Tegnér's ödmjukhet inför diktningens höga kraf och mot fonden af hans strålande geni, som aldrig visste af förhäfvelse, ser på dagens många litterära småherrar, verka de onekligen en smula löjligen i sin själförgudning, öfvertygade som de äro, att de hvar för sig utgöra en medelpunkt, kring hvilken hela den öfriga mänskligheten beundrande kretsar.

Det lider heller intet tvifvel att litteraturhistorien, om och när den en gång skall syssla med dem, hastigt blir färdig både med deras personligheter, hvilkas andliga format var pygméens, och deras diktning, som hade fyrverkeriflammans natur att fräsa, låga upp ett par ögonblick och stockna.

En människa af Esaias Tegnér's sällsynta resning håller däremot uppmärksamheten fäst vid sig genom tiderna. Hans lif blir ett ej mindre studieobjekt än hans diktning. Man söker efter rötterna till hans personlighet, söker ur hans härkomst, hans utvecklingsgång, hans hembygd, umgängeskrets och liknade finna de inflytelser, hvaraf skalden och mannen bildats. Och kring få svenska kulturpersonligheter har väl en värld af rikare inre och yttre lif blommat än kring Frithiofs och Axels sångare.

Ur den allt ymnigare vällande Tegnér-litteraturen framtråda ett par volymer af professor Ewert Wrangel, Tegnér's kärleks-saga och Råmen och Tegnérminnet, (Wahlström & Widstrands förlag, kronor 14:—), som ge en på bref och andra dokument stödd framställning af de Tegnér'ska och Myhrmanska släkterna i det gamla Värmland.

De bilder, som här upprullas, utgöra ett stycke svensk kulturhistoria, som i sin mäktighet ifråga om intellektuell och industriell kraft har satt spår, hvilka länge skola förblifva. Här är å ena sidan Tegnér'ska prästsläkten, hvars söner med skalden Esaias i spetsen bli framstående män inom olika vetenskapsgrenar, å andra den Myhrmanska släkten af brukskarlar, stora begåfningar äfven de på sina områden, hvilka med djupa insikter och arbetshängifvenhet i förening utveckla den svenska bergshandteringen till landskapets och landets fromma. Så börjar Tegnér's ungdomssaga på det vackra Råmen och Anna Myhrman blir den länk, som binder de båda ansedda släkterna vid hvarandra, Esaias Tegnér blir skalden, universitetsläraren och biskopen och jämnsiden löper de båda släkternas krönika, rik på händelser, på belysande drag ur det glansfulla värmländska herrgårdslifvet, och ej minst, naturligtvis, ur Tegnér's eget skiffesrika lif; genom breffvens och händelsernas vittnesbörd formas hans personlighet ut inför läsarens ögon, man får mycket af människan, som med förtjänster och svagheter nog var sin tids märkligaste svensk — en solgestalt, en fantasiens mar tyr, i hvilken hjältedraget och bravuren i det svenska lynnet speglade sig.

Hvad som bland annat gör sig gällande i denna Tegnérkaraktäristik är skaldens aldrig mattade tacksamhet och vördnad för dem, som hjälpt honom fram i lifvet. De hithörande breffven andas en sonlig hängifvenhet af vackraste art. Hans kärlek till modern och bröderna var

också, som känt, af innerlig natur, hvilket äfven framgår af meddelade aktsstycken.

Vår personhistoria står i stor tacksamhet till professor Wrangel för hans osparade forskarnit att i volym efter volym klarlägga Esaias Tegnér, hans tid och hans miljö. En viss torrhet i den sammanbindande texten gör sig nog gällande här och hvar, men det kan ju äfven bero på att utgifvaren velat låta dokumenten tala för sig själfva och därför stämt sin egen prosa som ett mera neutralt ackompanjemang.

Danmark, det lilla landet med den stora kulturen, har jämförelsevis haft flera banbrytare och säningsmän på det andliga lifvets områden än många större länder kunna uppvisa. En af dessa personligheter var Grundtvig, hvars betydande lifsgärning gjorts till föremål för en lefnadsskildring af en svensk författarinna, nämligen Maria Holmström: N. F. S. Grundtvig. En märkesman i det 19:de århundradet. (J. A. Lindblads förlag. Kr. 5:75.)

Hur många af våra dagars genomsnittsbildade svenskar, som hört eller läst ordet grundtvigian, göra sig reda för hvad det ordet innebär, hur många veta att detsamma på sin tid i Danmark betecknade en hel andlig rörelse, djupt genomgripande som religiös väckelse och som folkupplysande reformhandling, och att denna rörelse var sprungen ur en snillrik och fosterlandsälskande mans glödande nitälskan för sedlig lyftning och nationella initiativ.

Författarinnan, som tillföre gjort sig känd på personkaraktäristikens område bl. a. genom sin förträffliga H. C. Andersen-monografi, utlägger lifligt och exakt Grundtvigs märkligen lefnadsbana, berättar om denne "Danmarks Luther", som göt nytt lif i den danska kyrkan, blef sitt lands främste religiöse skald — ett motstycke till vår J. O. Wallin — och ur hvars kärlek till upplysning och nationell förkofran folkhögskoletanken föddes och tog form, därmed skapande grunden till senare tidens vidtomfattande folkbildningsarbete i hela den skandinaviska nordens.

Det är ett äkta mänskligt lif, som afspeglar sig i Maria Holmström's skildring, en karaktär, med många kantheter, en ande ständigt i strid med sig själf och världen, en brottare på andens Stadion, full af hetsighet och äfven af fåfånga, men

å andra sidan en ideel natur med en skalds blommande inbillning och en själaherdes eldiga sträfvan att göra kristendomen lefvande i människosinnet. Han hade många vedersakare, som anfölo honom för hans "glada kristendom", men visst är att hans förkunnelse passade för hans folk, hvars lynne är lätt och skimrande, som dess land är öppet och dess flagga leende. Det är också Grundtvigs folkliga, hjärtevarma diktning som gjort danskarna till ett sjungande folk och som ännu i dag, vid samkväm af religiös, politisk eller rent sällskaplig natur, manar dem att höja stämningen med sång.

Grundtvig beklagade på gamla dagar, att hans gärning så föga uppmärksammats i Sverige. Vi svenskar torde själfva ha skäl att sörja öfver detta sakförhållande, som dels får tillskrivas kargheten i det svenska folklynnet, dels svenskens ohåg för ett mera rörligt intellektuellt lif. Här framstår Grundtvig med fylliga allmänmänskliga drag och på samma gång med resningen hos en stor historisk gestalt, hvaran det ger rikt utbyte att i denna minnesteckning närma sig honom.

På det hela taget är den österrikiska litteraturen ett terra incognita för svensk publik, medan däremot en af dess moderna författare, nämligen Arthur Schnitzler, kommit oss mycket nära, i det hans berättarkonst och dramatik ärligen afsätta något i våra bibliotek och på våra teatrar.

Nu senast föreligger en novellsamling "Spådomen och andra berättelser" (Lars Hökerbergs förlag; pris 4:75), och romanen "Doktor Gräsler, badläkare" (Ivar Baarsens förlag; pris 3:75).

Arthur Schnitzler som berättare förfogar öfver en fångslande framställningskonst; hans fantasi är smidig och hans blick på människorna genomträngande som läkarens sond. Den första novellen i gruppen, efter hvilken samlingen fått sitt namn, rör sig på clairvoyansens och chiromantiens områden, och bäres af stor skicklighet i gestaltningen, men representerar icke tillräckligt det typiska hos diktaren, hvilket däremot är fallet med de fyra följande med deras mörka klangfärg samt gripande patos och hvassa ironi.

Det är två känslöfaser, den manliga egoismen inför kärleksbehovet och grymheten mot de små och vanlottade, som utgöra stommen i dessa med intensiv skärpa utförda skildringar. Sällan har väl brutaliteten i mannens karaktär blifvit hemskare och mera ingående belyst än i Mördaren, och skottet, som sätter punkt för hans lif, är lika välkommet för läsaren som för honom själf. I novellen "Den blinde Geronimo och hans broder" är introduktionen en bit bergsidyll, som plötsligt brytes och får öfver sig något af tragediens mörker, när en förbifarande resande i grymt låtsinne faller ett ord till den blinde, ett ord som splittrar förtroendet och tillgifvenheten mellan bröderna och framkallar en nära nog katastrofartad omvandling i deras fattiga lif. Den lilla historien är gifven med psykologiskt mästerskap och den tillhör dem som etsa sig fast i minnet. — En bitter lifssyn är förhärskande i Schnitzlers författarskap och dessa noveller utgöra, som sagdt, intet undantag; men de äro samtidigt så strängt konstnärliga och så ypperligt berättade, ja dramatiskt tillspetsade, att de verka med det fristående skulpturverkets konkrefion. Volymen har erhållit en rätt förnäm illustrativ utsmyckning, med färglagda vignetter af en ung talangfull försökerska på området, fröken Britta Stenström. — Romanen "Doktor Gräsler, badläkare", fastslår med allt annat än smickrande argument mannens åtskilligt kuriösa ställning till det erotiska problemet. Det bör kanske tilläggas: mannen i författarens hemland och sydlänningen i allmänhet, för hvilken erotiken blir lifsafgörande på ett betydligt mera inveckladt sätt än här uppe i vårt känslorna reglerande klimat. Författaren skyr

Årets förstamajblomma.
Reklamaffisch utförd af Valandseleven fröken
Ingegerd Risberg. Anna Backlund foto.

Röster från skilda håll.

En finsk kvinnas ord.

VÄRLDEN BRINNER, JORDEN DRICKER BLOD, hvad människan byggt och vårdat, släkte efter släkte, störtar samman i grus och spillror. Rättfärdighetens sol, i hvars sken de vandrat, som byggt mest och bäst och de, som vårdat det byggda varmest och outfrötligast, har slocknat. Men människorna märka det ej. Skenet från stridens och våldets bål lyser och människorna finna sin väg som förr. Tusen inom tusen röster ropa mot himlen, men människorna höra ej mer än hvarandras stämmor.

Därför hör ej heller någon vår röst. I århundraden ha vi tagit emot österns framstöt mot de skandinaviska länderna; landet har plundrats och föröddts hvarje gång, men vi ha rest oss på nytt. I årtionden ha vi kämpat mot våld och laglöshet. Det människan måste strida för att få och behålla, det blir henne dyrbarare, än det hon får till skänks och besitter okvald. Aldrig ser människan klarare en saks värde, än då hon kan jämföra den med dess motsats. Därför fick västerländsk samhällsordning, lag, trygghet och lagbunden utveckling en djupare betydelse för oss än för dem, som aldrig kunnat och aldrig behöft drömma om att mista dem. När tsarismen, inom hvars murar oordning, förtryck, våld, laglöshet, rättslöshet och omstörtande anarki uppammats och frodats, störtade samman, då flöt allt detta ut öfver östeuropa och sträfvade västerut. Maktens nektar är en rusande dryck; då den eldar hjärnor, som aldrig tränats och viljor, som aldrig vetat af tygel, då vill den lägga under sig allt. Endast en rätt finnes, dess egen, andras rätt finnes ej. Hela världen skall läggas för dess fot.

Finland var den första strand den ryska anarkiska maktens flodväg bröt sig mot. Det heliga våldets läror i anarkistisk och socialistisk dräkt voro ej okända här. Det autokratiska våldets demoraliserande verkan hade utbredt sig också hit, och den lära, hvars teoretiska lösen är frihet, jämlikhet, broderskap, men hvars praktiska budord är klasshat, klasskamp, revolution, strid och blod, har predikats också här. Rötan hade begynt därifrån den alltid börjar, nedifrån.

När så den dag kom, då ryska matrosar och soldater på sin regerings uppmaning reste sig att tillsammans med finska socialdemokrater och våldsmän af alla slag störta västerländskt samhällsskick och med eld och blod prägla den österländska frihetslärans visdom i landets öfriga befolkning, och vi satte oss till motvärn, då tänkte vi: nu ha vi hela västerlandet bakom oss. Hvarhållst lag hålles i hälgd, trygghet mot omstörtare och våldsvarkare anses som det utvecklande arbetets livsvillkor, hvarhållst ett land finner sin lycka bäst främjad af i lugn genomförd nydaning, där skall hvarje röst höjas att fördöma det, som nu sker här, och domen skall bli så sträng att den slår ledarna till marken. Men rösterna blefvo endast några få spridda och domen uteblef. Vi stodo ensamma.

Ensamma, en handfull folk med tomma händer mot en rusig här af vålds-revolutionärer i hundratental, färdiga att välla in öfver vårt land, drifna af denna österns oförklarliga Drang nach Westen, som mer än en gång förr skakat Europas grundvalar, ensamma mot en regering, som har både makt och vilja att utrusta arméer för "revolutionens utbredande mot väster". Västerlandet, främst Sverige, sluter ögonen för den ryska andelen i spelet, vill endast se de finska medspelarna och rycker på axlarna och säger: inbördes klasskamp. När nu våra kanoner dundra mot Tammfors, hvilket ryska militärmyndigheter i den gamla regimens tid befäst, och där stamtruppen af våra motståndare utgöres af ryska matrosar under ledning af anarkistiskt sinnade ryska militärer, då kallar man det brodermord.

Och om så vore, om det verkligen vore endast våra egna vi hade emot oss, skulle vi, utan att lyfta en hand till försvar, låta dem mördra våra främsta män, låta dem sticka ihjäl den ungdom vi fostrat att föra landet vidare på den civiliserade odlingens bana? Skulle vi låta moraliskt undermåliga individer, som aldrig kunnat förmås till ordnad arbete, sköfla våra bönders hem och egendom, skulle vi för att ej utgjuta broderblod, låta dem utgjuta vårt?

emellertid ej att ibland göra sin hjälte grotesk, ja, löjlig, för tillfredsställelsen att få afhåna honom. Men som en frisk och stolt motsättning står fröken Sabine, en nobel kvinnogestalt i en atmosfär af kvalm, olust och förställning. Afven här möter en mogen skildringskonst och en träffsäker psykologi.

E. H.-N.

Af allt lidande vi pröfvat, af all bitterhet vi fått smaka, af all skymf vi fått utstå, af all besvikelse, som träffat oss, har intet varit hårdare att bära än detta, att vi funnit oss stå andligen ensamma i vår frihetskamp. Att vi försvara oss mot anarkister, mördare och samhällsomstörtande fantasier af egen och främmande nationalitet, har kallats "ett meningslöst krig". Det ordet är för oss ett svidande piskrapp öfver ett öppet sår. — Men — i sanning — då de, som byggt sitt samhälle på samma rättsprinciper och samma lagars grund som vi, då de kalla vår strid meningslös, då är det också så. Då är det meningslöst att gå man ur huse, sextioåringen såväl som sextonåringen, för hvilken kriget ingalunda är "ett härligt äfventyr" utan samma blodiga allvar som för alla andra af de miljoner män som nu rundt om i Europa stå öga mot öga med döden. Då är det meningslöst att våra unga söner dö för det de anse vara mänsklighetens dyrbaraste gemensamma arfvedel, för lag och kultur. Ty om den västerländska kulturens folk ej mera anse, att tygellöshet och barbari böra slås ned, hvem som än må vara dess bärare, då är det meningslöst att stå det onda emot, då kan ingen det i längden. Då är det bättre att vi lägga ned vapnen och låta stormfloden sopa oss med sig, och andra efter oss. Då är det hela ej annat värdt.

Vasa, våren 1918.

ADI SEVIN.

En pristäffling för husmödrar.

Tre pris å sammanlagdt tvåhundra (200) kronor.

IDUNS HJÄLPREDA INBJUDER HÄR med husmödrar till en pristäffling, som vi hoppas skall intressera alla.

Det talas mycket numera om *effektivitet i arbetet*. Vi ha fått lära oss att *hushålla, inte bara med pengar, utan äfven med material, och vi borde ha lärt oss att också hushålla med tid och krafter*. För de flesta husmödrar har det i denna svåra tid gällt att *pröfva sig fram, att göra nya erfarenheter, delvis med hjälp af andras visdom, hämtad ur de många dyrtidsråd, af hvilka pressen öfverflödat*. Det är icke annat än godt att säga om dessa försök till inbördes hjälp. De äro käppar man stöder sig vid, men den erfarna husmodern förstår att välja och vraka, hon sätter snart i system allt hvad hon inhämtar. För att utröna hur en verkligt metodisk hushållning kan drifvas i dessa knapphetens och bristens dagar hemställer Idun till läsekretsen att skildra

en hushållsvecka

under sommaren med särskild tanke på sylt- och konserveringstiden och en dito under vintern. Hufvudvikten vid bedömandet af de insända uppsatserna skall läggas på planeringen af ämnet. En uttömmande skildring i kort och sammanträngd form, som rymmer så många synpunkter som möjligt, anse vi vara det mest eftersträfvansvärda. Vinterveckan kan lämpligen omfatta några större arbeten i hushållet som höra till vintern till. Uppsatserna böra icke svälla ut alltför mycket utan helst begränsas att omfatta åtta trycksidor i Hjälpreddan.

Täfflingsskrifterna, som skola vara inlämnade före den 20 juni 1918, adresseras till Iduns Redaktion, Stockholm och hålla oss rätten att inköpa icke prisbelömrade "Hjälpredans Pristäffling". Vi förbehåller förslaget.

Tre pris komma att utdelas, det första på 100 kronor, det andra på 60 kronor och det tredje på 40 kronor.

Hemmen och den bättre ungarlen.

ETT TILLFÄLLE BJUDES JUST NU, SOM kanske aldrig återkommer. Alskvärda läsarinna, det är hvarken fråga om smör eller kaffe utan om en sak som verkligen lär vara viktigare, fast man nästan upphört att tro det och alldeles upphört att tala om den: det gäller en odödlig själ. Tillfället just nu återkommer som sagdt aldrig hvarken för hemmen eller den bättre ungarlen att ömsesidigt närma sig hvarandra och draga fördel af hvarandra. Spriten, den bättre ungarlens tröst och bidraget till hans sinnesstyrka i motgången, sinar mer och mer och de förråd, som den förtänksamme lagt sig till med, måste också så småningom försvinna. Den bättre ungarlens tillflyktsort, stadshotellet i småstaden, har i dessa tider förvandlats till en boning för osaliga, kringirrande varelser, de där förekomma i flock eller två och två, men i bägge fallen göra ett sorgligt försummadt och öfvergifvet intryck.

Jag hade glömt hur den bättre ungarlen såg ut, eller att han öfverhufvud fanns till, då ödet förde mig i hans väg, och jag får bekänna, att som typ — märk väl som typ är han föga tilltalande. Icke vacker — bevara oss väl! — knappt ens manlig, icke kvick eller rolig, föga korrekt i sin klädsel och sitt uppträdande. Det finns, o, ungarlar, bland edra heliga vanor många, som borde utrotas, men särskildt en, som... ja, vi ville helst draga en slöja öfver den. Hvarför skall en tillmötesgående källarmästare förse hvarje bord med tandpetare, skulle inte dessa lämpligen kunna bli förmål för restriktion?

Jag kan knappast tänka mig något fristare ställe än stadshotellens matsal befolkad af den bättre ungarlen just nu. Jo, vantrefnaden skulle verkligen kunna stegras ännu något. Om genom en lönerereglering — hvilket Gud förbjude! — alla de kvinnliga bättre ungarlarna, telegrafisterna, postkvinnorna, samskolans lärarinnor och rådstugans kvinnliga skrifbiträden sattes i stånd att intaga sina måltider på stadshotellet och gaddade ihop sig för sig i sin del af matsalen, fick man bestämdt köldrysningar som i en iskallare därinne.

Den bättre ungarlen vantrifs redan i så hög grad i sitt forna paradiset, att det behöfdes icke mycket för att locka honom därifrån, om de svenska hemmen ville göra en ansträngning. En smula kvinnolist bara. Ty fast han som typ föga tilltalar, kan individen efter en smula nötning bli ganska dräglig, t. o. m. att gifva sig med.

Nu finns det förstås hem i detta goda land, som äro så tråkiga, att ingen, som icke af nödvändighet hör dit, kan förmås att vistas inom deras väggar. Men det finns också andra där den bättre ungarlen kan tänkas acklimatiserad. Just nu kan man lyfta upp honom med roten, som en hyacint ur sin kruka, han sitter alldeles löst, men dröj icke. Kom ihåg den amerikanska affärsprincipen: Gör det genast! Kom också ihåg den välbehöfliga varningen: Man fångar icke flugor med ättika! Hvilket är uttydt: En slänggrogg, om man så hafva kan, är mera tillfällande än högläsning, äfven om det skulle vara Hasse Z., som föredrages.

Jag kan inte neka till att det skulle bereda mig ett stort nöje, om den bättre ungarlen blefve infångad och en smula tillfolkad och de svenska hemmen därigenom trots tiderna, som vi alla veta hurudana de äro, ökades i antal. Ty sådant blefve naturligtvis i många fall det högst önskvärda resultatet af ett närmande mellan dessa två skilda världar: hemmens och den bättre ungarlens, hvilka af begynnelsen varit ämnade att samverka. Ske alltså.

BLEK AF NOSEN.

**IDUNS PRISTÄFLING N:r 9.
GEOGRAFISKA RINGAR.**

Korsen skola ersättas med bokstäver så att i hvar och en af de sex ringarna ett åtta-stafvigt geografiskt namn uppkommer.
Orden äro: Kanton i Schweiz; ö i Västindien; stad i Skottland; stad i Egypten; stad i europeiska Turkiet; stad i Japan.
Om de riktiga namnen äro funna,

bildas af de fem knutpunkterna namnet på ett rike i Europa.
Följande bokstäver skola användas: 8 a, 4 b, 3 d, 6 e, 1 f, 2 g, 5 i, 2 k, 1 l, 1 m, 3 n, 2 o, 4 r, 3 s, 2 t, 1 u.
K. W.
Lösning, märkt pristäfling n:r 9 och helst frankerad med landstoms-

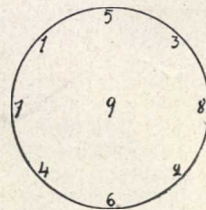
märke, insändes till Iduns redaktion senast den 11 maj 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:r 7.

1) Linda—Dalin. 2) Amor—Mora. 3) Nora—anor. 4) adel—dela. 5) rike—Erik. 6) Hällberg—berghäll. 7) Fridhem—hemfrid. 8) elak—Kela. 9) tandlös—löstand. 10) hårlös—löshår. 11) damma—madam. 12) makar—karma.
De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats ha lämnats af Sven Rodhe, Hofors, Margit Larsson, Norrköping och L. Stolpe, Arild; hvilka sålunda erhålla 5 kr. hvardera i pris.

IDUNS TIDSFÖRDRIF

CIRKEL.

CIRKELN: 1, 9, 2: bebos. 2, 9, 1: omgärdande. 3, 9, 4: sinnesbedöfvande. 4, 9, 3: egenskapsord. 5, 9, 6: straffmedel. 6, 9, 5: hvad mången tafla är. 7, 9, 8: kroppsdel. 8, 9, 7: geometrisk figur.

L. B.

DEN FELANE LANKEN.

and ark efter från gräs hand hem klocka kär lag mål råd silfver stor stål ätt.

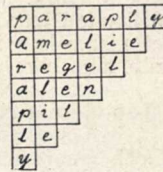
Ovvanstående 16 ord sammanställas 2 och 2 och uppkomma då 8 sammansatta ord. Dessa senare ordnas sedan, så att med hjälp af en i hvarje ord inskjuten bokstav namn på ett litterärt alster uppkommer.

L. B.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:r 15.

TREKANTEN:

REBUSEN: Den förestående sockerbristen.

SVAR

Å DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det tillfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "Ebon", hvaran innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 119. Ja, visst kan ni begagna skor med låga klackar, det bevisar bara intelligens att ni förmår afkasta det ok det tyranniska modet pålägger de svaga. Men som modet f. n. påbjuder hög klack, lär det väl knappt finnas eleganta skor med låga sådana annat än på beställning. Men det går mycket väl för sig att låta taga af en hög klack till lagom höjd.

Petite.

N:r 120. Er tanke är vacker och värd all uppmuntran. Trots de svåra tider som nu råda med brist på en del lifsmedel men med så många fler restriktioner och ransoneringskort, torde det just nu vara mest af nöden att på alla håll hjälpa och stödja. Undrar om ni ej skulle kunna få goda råd genom att vända eder till »Föreningen för välgörenhetens ordnande» i Stockholm. Troligen kan ni få råd äfven af Fru Lydia Jansson, Småbarnshemmet, Djursholm. Sedan gäller det att skaffa penningar, och då får ni vända eder till privatpersoner med goda inkomster.

Petite.

N:r 121. Försök att strö klorkalk på de ställen där djuren söka sig in. Lägg tillika ut papp- eller träbitar, bestrukna med fluglim e. d. hvarpå de fastna och därefter kunna förgöras. Kan ni ej få reda på de ställen hvarifrån de utvandra, att just där töretaga ett utrottningskrig, vore naturligtvis effektivast.

Petite.

— Medel mot tvestjärtar. För att fånga dem uppsättes en stake med en upp- och nedvänd blomkruka, i hvilken de krypa upp och söka skydd och hvarifrån de sedan kunna bortplockas och dödas. Små pihufvuden, som uppsätts på samma sätt, äro ganska lämpliga fällor. Äfven kunna djupa gropar grävas i marken och öfverläggas med ett par korsade pinnar, och då tvestjärtarna nedfalla däri, öfverslås de med kokande vatten.

Ebon.

— Ett utmärkt medel mot tvestjärtar är att strö kejsargrönt rundt huset då de alldeles försvinna. Kanto.

N:r 122. Lär barnavård det skulle bestämdt passa er. Ni kom hemifrån. I barnens värld glömde ni ert svarmod. Ni kan lära på många ställen. Se Kvinnligt Yrkesregister. Efteråt fick ni god plats. Försök!

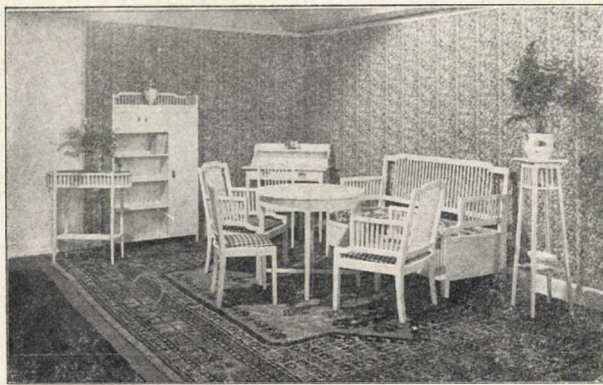
Ebon.

— Insänd adress och dubbelt porto till Iduns Redaktion, där flera svar vänta.

(Forts. å sid. 278)

SOMMARMÖBLER

"HEMTREVNAD" Vitlackerad vardagsmöbel

1 inventionssoffa	190.—
2 stolar à 25.—	50.—
2 Fätöljer à 45.75	91.50
1 Rundt bord 85 cm.	40.50
1 Skrivbord	61.50
1 Bokhylla med skåp	95.—
1 Blombord med zinkläda	40.—
1 Pedistal	18.75
Kronor 593.25	

Möbeln stoppad och klädd med tyg à kr. 3 pr meter.

Obs! Varje möbel säljes även särskilt.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
BASARAVD. -- Möbler levereras ej franko. -- STOCKHOLM.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt blodpudding (rester från fredag); kaffe eller te. Middag: Stekta småköljor med potatismos (tormjolk); rågmjölsgröt med lingon och mjölk eller grädde.

RECEPT:

Chokladkräm (f. 6 pers.). 1 lit. vatten, 40 gr. tormjolk, 75 gr. potatismjöl, 1-2 äggulor, 35 gr. kakaopulver eller blockchoklad, 125 gr. socker, 3-4 droppar vaniljessence. Beredning: Vattnet värmes något, tormjölken ivispas, tillika med det i 1 del. vatten utrörda potatismjölet, och afredningen får under rörning koka 2 min. Den uppvispade äggulan tillsättes jämte de öfriga ingredienserna och krämen får sjuda under kraftig vispning. Den afsmakas och hålles upp i en med ljumt vatten ursköljd glasskål eller karott, får kallna och serveras med grädde eller mjölk.

Piroger med jordärtskockor (f. 6 pers.). 2 hg. kokt, kall rifven potatis, 2 hg. tvättat smör, 180 gr. hvetemjöl. Till fyllning: 1 1/2 lit. jordärtskockor, vatten, salt. Beredning: Potatisen blandas hastigt med smöret och mjölet, hvar efter degen ställes i kallt rum att hvila ett par timmar. — Jordärtskockorna ansas på vanligt sätt. kokas i litet saltadt vatten och få kallna. — Dejen utkafas till 3 mm. tjocklek och utskäres till fyrkantiga bitar omkr. 10 cm. stora. Några jordärtskockor läggas på hvarje fyrkant, degens hörn vikas öfver så att de mötas på midten, pirogerna läggas på plåt och gräddas i mycket varm ugn. Serveras med svampsås eller spenat.

Hvitkålsoppa med rotsaker (f. 6 pers.). 4 hg. fläsk, 1 1/2 lit. vatten, 1 litet hvitkålshufvud (omkr. 750 gr.), 2 morötter (3 hg.), 4 hg. potatis, 1 1/2 lit. vatten, salt, peppar. Beredning: Fläsket vattenlägges öfver natten, påsättes i 1 1/2 lit. kallt vatten och får koka mjukt. Kålen skäres i tärningar, påsättes i det kokande vattnet och får koka 1 1/2 tim., då de ansade, sönderskurna rotsakerna läggas och fläskspadet tillsättes. Soppa får därefter koka tills rotsakerna äro fullkomligt mjuka. Soppa afsmakas och serveras mycket varm.

Blodpudding med potatis (f. 6 pers.). 1/2 lit. blod, 1 1/2 kg. rå potatis, 1-2 msk. sirap, (50 gr. finhackad njurtalg), 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 tsk. ingefära, 1/2 tsk. finstött mejram, 20 gr. finhackad lök, 10 gr. flottyr. Till formen: 10 gr. flottyr, 1 msk. rågmjöl. Beredning: Blodet silas, vispas väl och blandas med de skalade och rifna potatisarna. De öfriga ingredienserna tillsätts och smeten röres 10 min. Sist tillsättes den i flottytten frästa löken. Af smeten stekes ett litet prof för att utrona, om den är lagom kryddad och lagom tjock. En puddingform med lock smörjes med flott och beströms med rågmjöl. Formen fylles till tre fjärdedelar med smeten, locket pålägges och puddingen kokas i vattenbad ofvanpå spisen omkr. 3 tim. Med en vispvisk provas om puddingen är genomkokt. Serveras med lingonsylt.

Rågmjölsgröt med lingon (f. 6 pers.). 1 lit. vatten, 1 1/2 del. sur eller söt lingonsylt, 3 del. (150 gr.) groft rågmjöl, socker efter smak. Beredning: Vattnet kokas upp med lingonsylten, mjölet ivispas under full kokning och gröten får koka, under kraftig rörning med träslef, omkr. 20 min. Gröten afsmakas med socker och om så önskas, med 2 gr. citronsyra upplöst i 1 msk. kokande vatten. Gröten vispas 15 min., hålles upp i karott och serveras med mjölk eller grädde.

Tuberkulosfaran är, som bekant, mer eller mindre stor inom olika yrkesgrupper, och bland de arbetaregrupper, där dess härjningar göra sig starkt förnibar, märkas bokbindarna, enligt hvad officiellt konstaterats. Nu har bokbindareförbundet erhållit tillstånd att tillföra män för sin hårdt anlitade tuberkulosfond anordna ett lotteri, hvilket enligt annons har att uppvisa goda vinstmöjligheter. Man kan vinna en landegendom, värd 15,000 kr., bostadslägenhet 10,700, möblemang 8,000, skärgårdsskräp, landbruksredskap m. m. Då lotteriet bjuder på vinst à var tionde lott har man sålunda stora utsikter att göra en god affär på samma gång man gör en god gärning.

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.
»L 18». Er fråga lämpar sig bäst som annons i Idun. Tillskrif vår annonsafdelning.
»En god väna. Se föregående svar.

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50
BILLIGT! - Finnes à alla apotek - BILLIGT!

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836
Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

I hemmets lugna vrå

bör vår sommarkatalog ej saknas. Då behöver man ej göra sig så stora besvär för varuinköpen. Katalogen, som upptager en mängd artiklar, sändes gratis ej fraktfritt.

Ähln & Holm, Stockholm.

Det bör ej vara damerna obekant

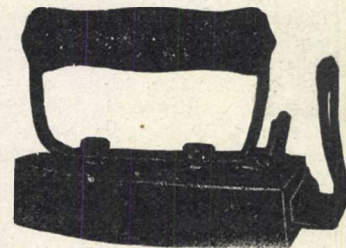
att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress samt bifoga 30 öre i frimärken. Aberopa denna tidning! Astrolog Wilh. Leidner, Strömgatan 10, Kalmar.

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

gör husmoderssysslan
:- lätt och angenäm :-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA

- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

Varför?

köpa sämre o. dyrare putsmedel, då man kan erhålla Nordstjernans Metall-, Silver- Zink-, Spisel-, Kniv- o. Fönsterputs för så billigt pris?! Dessa putsmedel anses vara fullkomligt enastående i godhet. Tillskriv A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn, om Ni vill bli försäljare.

I alla väder
är
**Gahns
Maniol**
det bästa
för huden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR

VECKAN 28 APRIL—4 MAJ 1918.

SONDAG. Frukost: Smör; bröd; stekta hvitlingfilér med pressad potatis; kaffe eller te. Middag: Persiljefyllt kalbringa med potatis och glaserade morötter; chokladkräm med grädde.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; sillgratin; kaffe eller te. Middag: Kokt köttkorf med rotmos; hafregrynsvälling på tormjolk.

TISDAG. Frukost: Bröd; kaviar; bräckt köttkorf (rester från måndag) med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré; kokt färsk strömming med gräslökssås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; potatisbullar med stufvade morötter; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Piroger med jordärtskockor och stufvad spenat; saftkräm med grädde och enkla spritskransar.

TORSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt falukorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Hvitkålssoppa med rotsaker; potatisvåfflor med lingon.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kryddsill med potatis; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med potatis; soppa på torra lingon.

I en punkt

Äro alla
husmodrar
ense;

SKULTUNA KOKKÄRL
äro bäst!

A.-B. PHARMACIAS PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta
vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1:75.
SÄLJAS ÖVERALLT

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatsafdelning. Kassafack.

Willys-Overland
Automobiler
tillverkas i följande modeller:
4-cyl. 25 hkr. 2 och 5-sitsiga
4-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 45 hkr. 6-sitsiga och
försedda med karosserier av olika slag och elegans. Avtagbara Limousiner, Kupéer och Turistvagnar... Overland-bilarna äro lätta och kraftiga, detta innebär liten bränsleåtgång och litet gummislitage. De kunna köras med benzin, bensol eller träsprit och hava alla Elektrisk start och belysning, vilket numera är absolut tillförlitligt. Willys Overlands fabrikation är 200,000 kompletta automobiler per år. Denna sorts massfabrikation innebär, förutom materialkontroll och absolut passande reservdelar, billigt pris, d. v. s. valuta för pengarna. Automobiler finnas på lager hos ensamförsäljaren för Sverige,
RICH. F. BJÖRKMANS
MOTOR A.-B.
STUREGATAN 36 - STOCKHOLM
The Willys-Overland Company, Toledo, Ohio, U. S. A.
Tillverkare af Overland automobiler och lätta lastbilar

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

SVAR

(Forts. fr. sid. 276)

N:r 123. Ni menar väl att väfva örngotten i lärftsväfnad då ni tänker ha upphämtabårder. Vill då föreslå eder att solva till munkabälte, hvilket ju går fortare än upphämta och antingen väfva bård upptill, eller också plocka i stjärnor rundt om

vid fällarne, hvilket ju går långsamare, men är så mycket vackrare. I båda fallen kan man sy hälsöm på båda sidor om bården, hvilket betydligt höjer utseendet. Beskrifning på upphämta och munkabälte kan erhållas från undertecknad, annars finns den ju i många väfböcker.

Fru T.

— Det är en bra idé att väfva bårder i örngott, men jag vill råda eder att väfva bårderna i dukagång i stället för upphämta. Jag har själf väft dukagång och de blef mycket bra. Har ni inte mönster så köp Maria Collins »Mönstersamling för skola och hem» som fås i nästan hvarje välsorterad bokhandel. Ännu bättre gör sig en dylik bård, om man drar ut en 5 å 6 trådar vid hvarje sida af bården och syr en vanlig hälsöm.

M. Ax.

N:r 124. »Människovän» bör vända sig till »byrån för socialt arbete», Lästmakaregatan 6, Stockholm, då ni får alla upplysningar och ett godt råd.

Petite.

N:r 125. Hvarje prenumerant å tidningen »Mönsterkompositioner», (adr. G:la Kungsholmsbrogatan 32, Stockholm) har rättighet begära att få hvilket mönster hon önskar infört i tidningen. Eljest kan »Ungmor» hos Idun få min adress och ge mig upplysning om till hvad slags möbel draperierna skola vara, hvad slags garn ni i dessa garnbristens tider har tillgång till, så är jag villig hjälpa Ungmor med mönster.

»En mönsterintresserad.»

— Om »Ungmor» vänder sig till Handarbetslärarinnan Fr. Elvi Hansson, Norrbrogatan 22, Sala, så erhålles mönster till såväl gardiner som dukar, underkläder, kragar m. m. i engelskt, venetianskt br. platsömsmönster, stjälkstyng. Dessutom finns kavelknutna fransmönster passande till gardiner, dukar m. m. m. m.

L. vi.

N:r 126. Nej, inte cykla med slöja på hatten. Men med en hatt, utan slöja. Eller vira slöjan kring hatten så den inte fladdrar. Eller vira den kring halsen och fäst den stadigt.

Ebon.

N:r 127. Säg inte att ni intvin-

gats på felaktig plats i lifvet, ty inte för inte ställas vi på just den plats, dit vi komma. Inte förrän vi hunnit rätt långt fram i vårt lif förstå vi det. Strindberg har på ett ställe betonat det. Just den, hvars lust är »brinnandes» har mycket godt af att få denna sin lust litet dämpad. Just den, som har så förfärligt många intellektuella intressen har mycket godt af det för sitt uppehälles skull tvinga sina tankar i andra, jag höll på att säga, sundare riktningar. Ty ser ni, genom detta får själen jämnvikt, hjärnan och tanken får den välbehöfliga vilan och sinnet hålles dagligen spänstigt, just genom detta tvång, hur underligt det än låter. Alla de intellektuella kunska-per ni erhållit ha i och med dessa skapat åt er en inre värld. I den vinner ni rekreation efter det arbetet. som påtvungits er. En vacker dag kan ni få ekonomisk valuta och någon yttre framgång tack vare dessa kunska-per. Men då kommer tillfallet af sig själf och då gäller det att passa på, hålla sin lampa brinnande så att säga. Tänk på näckrosen. Kedjad med sin rot djupt, djupt nere i vattnet slår den ändå till sist sin långa stängel upp i vattenbrynet, de gröna bladen breda ut sig, saftfulla och vackra och se där kommer den härliga näckrosen, hvit eller röd, gungande på vattenspeglar, leende mot sol och människor. Inte är näckrosen kommen på fel ställe, fast roten är så djupt nere i vattnet. När tiden kommer, blir allt fullkomnadt, allt förklaradt, alla frågor bli besvarade.

Ebon.

N:r 128. I våra tider få ju inte barnen lida för hvad deras fader för många år sedan gjort. Så ni kan lugnt låta barnet behålla namnet. Jag vet flera fall liknande ert, där fadern blef straffad och modern enskam fick försörja barnen. I två fall blef döttrarna till sådana fäder fint och bra gifta med framstående män och sönerna äro nu män i framskjutna samhällsställningar, med samma namn som faderns, och ovanliga namn. Dessa barn ha inte fått lida för hvad fadern gjort, utan deras vägar har i stället jämnats af välvilliga människor, som små, fingo dessa barn billigare skola-afgifter och många andra förmåner. Se framåt och ej tillbaka, kära rådlös. Har ni ett barn att lefva för, så skall ni ej kalla er hvarken olycklig eller ensam. Utan modigt se framtiden an. Och inte draga er tillbaka ifrån människorna. Utan gå dem till mötes. Så skall med all säkerhet människorna jämna eder väg

lika hög grad som vägen jämnades för de båda kvinnor, som jag antydte och som jag kände. Hufvudet upp. Se inte ert lif i mörkare färger än det är. Efterhand ljusnar det mer och mer. Bara vi ha mod, tålmod och uthållighet. Och så tro och förtröstan på Gud. Ebon.

— Beträffande namnförändring har lagen ang. sådan tillkommit hufvudsakligen för att personer som sakna lämpliga släktnamn skola bli i tillfälle erhålla sådana och för att skydda sådana från att af obehöriga ockuperas. Om ni nu har ett släktnamn, hvarför vilja antaga nytt? Kan ett ombyte af namn förändra fakta? Ni kan ju alltid sända in en ansökan om namnförändring och därvid framlägga edra motiv. Ni kan ju för barnet framställa en anhållan om att det får bära sin mors namn. Ansökan skall, jämte registreringsafgift 2 kronor, insändas till Konungens Befallningshafvande i länet.

Petite.

N:r 129. Ja, det kan ni nog. Men det gäller att passa på när sådana platser bli lediga. Platserna annonseras främst i den stads tidningar, där platsen är ledig, samt i de större dagliga tidningarna.

Ebon.

N:r 130. Färgen å herbarieväxter bibehålles genom att omedelbart efter pressningen beströ dem med salicylsyrepulver, hvilket åter afborstas sedan det torkat. Att preparera växter på annat sätt och för annat ändamål torde vara en yrkeshemlighet.

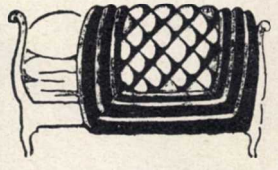
Petite.

N:r 131. Vänd eder till närmaste bokhandel, då ni får anvisning på åtskilliga arbeten af det slag ni önskar. Tyska dylika tidskriter finnas, se efter i utländsk tidningstaxa. Hos någon större möbelaffär kan ni också lätt få anvisning på lämpliga arbeten.

Petite.

N:r 132. Att i dessa tider sy nationaldräkter till folkskolebarn af äkta material är ju inte tänkbart då t. ex. materialet till en leksandsdräkt åt en vuxen går till något öfver hundra kronor. Någon svensk nationaldräkt i uteslutande bomull tror jag inte finns och hur kan ni bara tänka på något annat än en svensk dräkt åt svenska barn. Med t. ex. leksandsdräkten som förebild borde man dock kunna åstadkomma en treflig dräkt af material, som man kan få hvar som helst. Kom ihåg att frakter kostar också pengar. Men akta er för all del för dessa smaklösa fantasifoster i satin och broderade remor, som under namn af nationaldräkter exponeras på våra skyttebasarer och folkmarknader. Kjolen kan man sy utaf svart

DUN TÄCKEN

Dubbelt hållbara mot vaddtäckten. Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLOF.

Katalog på begäran.

Rikstel. 20 & 121.

trasgarnstyg eller svart bomullstrips. Blusen af blekt domestik eller linneväf (handduksväf) förses med hälsömmar eller korsstyttsbårder. Lifestycket af rödt tyg (tvills) kantas med gröna band. Till snörhyskor fram, torde man kunna använda små hvita benningar, som användas till arbetsväskor och dyl. och hvilka lindas med rödt garn och fastsys. Förkläde af något passande randigt bomullstyg, såvida ni ej har garn, då det ju är så mycket roligare för barnen att väfva sina förkläden själfva i någon enkel randning och kanske med lite »krus». Kan ni inte skaffa breda hemväfda band till kjollinning, blir nog trefligast att sy en enkel korsstyttsbård med svart garn på rödt tyg. På hufvudet »tirup» eller »hilk» af linne garnerad med ett hemväfadt band eller en hälsöm. Någon lyx kan man ju bestå de små flickorna. Låt dem därför snöra lifestycket med sidenband, hvilka knyts till en rosett. Vill sen far eller mormor ge tösen en utaf sina fransade, hemväfda dukar till »hörsklä», ty ett äkta sådant är dyrt och finns förresten inte att få nu, blir ju dräkten treflig. Bara, solbrända ben och fötter! Fru T.

(Forts.)

Bokbindarnas Lotteri

bjuder på följande högre vinster:

- Kr. 15,000** **Lantegendomen Bromma** i Västra Vingåker, Södermanlands län. 15 tnd bördig åker, 23 tnd skog och ångsmark. Bostadshus, nybyggt 1915, två rum och kök i bottenvän., oinredd lika stor övre vän. Stall och ladugård med vattenledn., rymliga förvaringsrum, allt i gott stånd.
- Kr. 10,700** **Fri bostad i Stockholm för all framtid.** Disponibel den 1 oktober i år. Två rum och kök. Heleneborgsgatan 7, 2 tr. Härligt läge. Nutida bekvämligheter. Solig, fuktfri, väl bibehållen.
- Kr. 7,960** **Fullständigt möblemang till tre rum** med porslin, mattor, linne, armatur m. m. Elegant, modernt och gediget, levererat av Nordiska Kompaniet.
- Kr. 4,500** **Skärgårdskryssare (22 kvm.) av furu och mahogny.** Efter speciell ritning av herr K. E. Sjögren. Byggt på Erikssons båtvarv, Strängnäs.
- Kr. 4,000** **Rikhaltig uppsättning lantbruksredskap till ett 50 tunnland åkerbruk.** Tröskverk, rad-såningsmaskin, slättermaskin, hästräfsa m. fl. moderna åkerbruksredskap. Leverantör: A.-B. Julius Slöör.

Piano, svartlackerat, från Elkan & Schildknecht (1,800 kr.) **Silver-upsats** i schatull av Ek från Guldsmedsbolaget (1,800 kr.) **Nordisk Familjebok** (komplett) inbunden i kalvskinn hos hovbokbindare Gustaf Hedberg, med bokhylla (800 kr.) **Linneupsättning** fr. Aug. Magnusson (600 kr.) **Kaffeservis** i silver från Guldsmedsbolaget (500 kr.) m. m.

En myckenhet värdefulla bokverk, bestående av vår tids yppersta litteratur, dyrbara album m. m.

10,000 vinster värda över Kr. 115,000.
Vinst å var tionde lott. — Minsta vinstvärde 5 kronor.
Dragning så snart lotterna slutsålts, senast innan juni månads utgång. Lotteriet anordnas till förmån för Svenska Bokbindareförbundets tuberkulosfond, som är hårt anlitad på grund av lungotens svåra härjningar inom denna kår.
Av överståhållareämbetet förordnad kontrollant: notarien **Sven Åkerblad**.
Lottor kan rekvireras hos **Bokbindarnas Lotteri, Stockholm C.**, och uttages genom postförskott lottkostnaden (kr. 2:10) samt porto och likvid för dragningslista, som sändes omkring en månad efter dragningen.

BARNÄNGENS
POUDRE D'OR COMPACTE

i olika nyanser.
För nordiskt klimat rekommenderas **gult, diskret och brunt, som gifva hyn en naturligfärg**

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annonser om ledig plats.

ELEVER i Gobelinväfnad emottagas. En frielev fullt kunnig i vanlig väf hos Ameli Fjæstad, Arvika.

ENKEL, bättre flicka önskas till prästgård, att tillsammans med egen dotter sköta hemmet för ensam person. Svar med foto till »Fritt vivre», Iduns exp. f. v. b.

FOR ANSPRAKSLÖS, frisk bättre flicka snabb och duglig med godt och gladtt sinnelag och ordningssinne, kunnig i matlagning och bakning och villig att deltaga i öfriga göromål, finnes plats i familj om 4 personer. Upplysningar och anspråk, rek. och helst foto, till »Prästfamilj», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA ej för ung, sympatisk och ordningsam får plats i liten familj, att tillsammans med husmodern sköta hemmet. Svar med lönepretentioner till fru Toru von Kræmer, Kristinehamn.

EN SNALL, huslig och enkel bättre flicka i 25-års åldern (helst från landet får plats hos 2 ensamma damer vid stationssamhälle på landet för att tillsammans med dotter uträtta alla förekommande göromål, utom tvätt. Liten trädgård. Eget rum. Svar med löneanspråk ev. betygsskrifter till »Familjemedlem», Hålsingborg p. r.

TROENDE barnsköterska eller Barnjungfru med betyg från platser där större o. spädbarn sköts för 1 juni plats i vänlig familj där jungfru finnes. Sykunnig har företräde. Svar med foto., bet. o. rek. till »Sommarvistelse på landet», Box 57, Örebro.

TILL NÄSTA LÅSAR önskas undervisningsvan lärarinna för att läsa 1:sta och 3:de klassens kurser med tväna gossar. Relationer och lönepretentioner sändas till fru Anna Samuelson, Thamstors gördem, Frambo.

BÄTTRE, enkel flicka, frisk och ordentlig får plats 15 maj i 3 pers. landtr.-hem i Uppland, att som familjemedlem tillsammans med husmodern sköta hemmet. Jungfru saknas. Eget rum. Svar med lönepretentioner, helst foto, till »Verklig hjälp», Iduns exp.

TJANSTEMANNAFAMILJ på Gottland erhåller en ordentlig frisk och stark flicka, fullt kunnig i matlagning, sömnad och handarbete skall att ensam med hjälp till gröfre sysslor sköta 4 vuxna pers. hushåll. God lön och fri resa. Svar märkt »1 maj», Hemse p. r.

BILDAD DAM, helst musikalsk, ej över 35 år, som på egen hand eller med någon hjälp kan sköta ungar i hem, får plats i Göteborg på landet. Svar med foto., ålder, lön, refer. till »A. X.», Iduns exp.

ENKEL, bättre, barnkär flicka med ordningssinne, villig att vara till husmoderns verkliga hjälp, får plats från 15 maj i familj, där jungfru finnes. Två barn i ålder 7 och 3 år. Under sommaren vistelse på landet. Svar med fotografi och referenser, som returneras, till »Box 12», Örebro.

ENKEL, bildad flicka erhåller plats som barnsköterska att passa 4 barn 7-2 år. Svar med foto., lönepr. o. ålder till »Familjemedlem C. A.», Iduns exp. f. v. b.

KOKERSKA OCH BARNHUSA erhålla goda platser 1 maj i liten familj i stad i Sörmland. Eget rum. God lön. Svar med foto. samt betyg från föregående platser torde sändas under sign. »Pålitliga», Iduns exp.

HUSLIGT intresserad flicka (blifvande skolkösklärlärlarina el. d.), som vill skaffa sig meriter, kan under sommaren juni-augusti få tjänstgöra som hospitant vid landthushållsskola i öfre Norrland. Fri kost och logi. Svar med betyg och referenser sändas före 1 maj till Fru Anny Carlström, p. r. Övertorneå.

UNG FLICKA frisk, ordentlig och fullt pålitlig, villig göra en barnhusas alla sysslor, får god plats genast i professorsfamilj i Stockholm. Lön efter kompetens. Husjungfru finnes. Svar helst med fotografi till Holmgren, Handverkaregatan 2 B, Stockholm.

Skjöld- och trädgårdslärlarina. Vid Tollarps Landthushållsskola är en lärarinneplats ledig att tillträdas den 26 juni detta år. Undervisnings-skyldighet cirka 9 mån. pr år i sköjd och trädgårdsskötsel samt helst även sång. Lön 1,000 kr. plus tillfälligt dyrtidstillägg 100 kr. jämte bostad, lyse och värme, samt under skoltiden fri kost. Ansökan insändes före 1 maj till Styrelsen för Landthushållsskolan i Tollarp.

Apotekselev.

Kvinnlig student erhåller plats som elev på apoteket Önen, Stockholm.

Köksunderföreståndarinnebefattningen

vid Stockholms stads allmänna försörjningsinrättnings sjukhuskök är till ansökan ledig att tillträdas den 1 juni detta år. Begynnelselönen 500 kronor pr år jämte 5 ålderstillägg à 100 kronor efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring samt fri kost och möblerad bostad med värme och lyse m. m. Dyrtidstillägg. Till befatningen antages icke person, hvars lefnadsålder överskrider 30 år. Ansökningar ställas till inrättningsstyrelse och åtföljas af betygsskrifter, läkare- och frejdebetyg, emottagas till den 15 maj 1918 kl. 12 m. af inrättnings-sysselman, som i inrättningskontor, Flemmingatan 22, hvardagar mellan 8-10 f. m. lämnar närmare upplysningar.

Bildad engelska

erhåller plats som sällskap och att tillse en 5 års flicka à herrgård i Skåne. Svar med foto. och löneanspråk till »Mignon», p. r. Arild.

Bildad flicka

erhåller plats som biträde eller elev i trädgård, att arbeta tillsammans med kvinnlig trädgårdsmästare. Svar till »Trädgård 1918», sändas till Iduns exp. f. v. b.

Som lärarinna

till åttaårig flicka finnes plats till hösten à egendom i Västergötland. Kompetensvillkor: Attaklassig flickskola, småskolelärarinneseminarium. Betyg och löneanspråk insändes till Iduns exp. under sign. »Egendom i Västergötland».

Vid Caroline von Vegesacks minne - skola för sinnesslöa barn - kommer till följd af skolans utvidgning 1 sept. ytterligare en lärarinna att anställas. Sökande bör ha tagit lärarinneexamen, helst vid Slagsta seminarium. Begynnelselönen 500 kr. samt 150 kr. dyrtidstillägg, »sallting fritt», även skatteerna. Ansökan jämte betygsskrifter bör senast 15 maj sändas skolans styrelse adr. Karlsvik, Södertelje.

Barnsköterska.

Fullt pålitlig, kunnig barnsköterska med goda betyg och rekommendationer sökes för nyfödt barn samt tväna äldre barn ålder 5 och 7 år, i disponentfamilj vid bruk i Småland. Svar till »Pålitlig», Iduns exp.

Föreståndarinnebefattningen

vid Malmö stads sinnesslöanstalt Häkanstorp kungöres härmed till ansökan ledig. Med befatningen, som skall tillträdas den 1 instundande september, är förenad en lön af 1,000 kr. årligen jämte fritt vivre samt 333.33 kr i dyrtidstillägg. Ansökningshandlingar ställas till styrelsen för nämnda anstalt under adr. Malmö, torde insändas före 15 maj.

Kommunalsjuksköterska

erhåller plats den 15 instundande maj i Hellestad kommun, Norra Östergötland. Lönen, inklusive dyrtidstillägg kr. 800:- pr år jämte arvode enligt taxa, och beräknas detta till kr. 150:- à 200:- årligen. Fri bostad och vedbrand. Rättighet till 1 månads semester årligen med bibehållen lön, men har den ordinarie skyldighet att anskaffa och aflöna vikarie samt upplåta bostaden och afstå vdbranden. Tre månaders ömsesidig uppsägning. Svar med betygsskrift till vice ordföranden i Hellestad sockens kommunalstämma och kommunalnämnd, Grytgöl, Ljusfallshammar.

För en bildad

och stadgad barnfröken finnes plats à landtegendom i Västergötland. Den som är kunnig i sömnad och hushållsgöromål har företräde. Svar med foto., betyg o. lönepret. till »Pålitlig och barnkär», Sydovs Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Epidemisjuksköterska

Vid nyuppförda epidemisjukstugan i Vilhelmina, Västerbottens län, erhåller examinerad sjuksköterska förmålig ordinarie anställning. Ansökan, ställd till Vilhelmina Kommunalnämnd och åtföljd af frejdebetyg, läkarebetyg, betyg från kurser och föregående verksamhet samt löneanspråk sändas till undertecknad snarast möjligt och senast 1 instundande maj. Löfliden, Vilhelmina 13 april 1918. Albin Gavelin.

Plats som husmoder

(endast för köksafdelningen) vid länslasarettet i Hudiksvall är ledig att tillträdas den 1 juni. Lönevikoren är: årlig lön 600 kr., kristidstillägg 120 kr., 3 ålderstillägg à 100 kr. efter 2½ och 9 års tjänst, eget rum, allt fritt. Ansökan åtföljd af präst-läkare och kompetensbetyg samt fotografi insändas till lasarettsdirektionen senast den 10 inst. maj.

Lasarettsdirektionen.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA med elementarbildning önskar komma till herrgård eller större egendom, för att lära sig landthushåll. På lön fästes intet af-seende blott fritt vivre och ett vänligt bemötande. Svar till »18 år», Nordiska Annonbyrå, Göteborg.

KVINNLIG gymnastikdirektör önskar plats i familj eller à klinik. Biträder gärna med skrifgöromål, handarbete, husliga sysslor eller barnavård. Är musikalsk, talar engelska och tyska flytande samt även franska. Tjänstgör också gärna som guvernant. Svar till »Arbetsam och duglig», Iduns exp.

UNG, musikalsk flicka med realskoleexamen önskar plats att biträda med skrifgöromål och även villig att i ett hem deltaga i husliga göromål och läsa med barn. Svar till »Villig», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSKUNNIG bättre flicka även van vid sjukvård, önskar plats öfver sommaren mot fritt vivre, eventuellt någon afgift, deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Svar till »25 år», p. r. Stockholm 5.

ORDENTLIG FLICKA som i år genomgått Praktisk Skola söker plats. Är villig att deltaga i förefallande husliga göromål. Svar till »Ingegård», Karlskoga p. r.

ENKEL, bättre gladlytt flicka söker plats som barnfröken eller husmors hjälp 1 juni. Fina bet. Svar till »Familjemedlem 19 år», Munkfors p. r.

BILDAD FLICKA önskar under sommarmånaderna plats i bättre hem, helst på landet, att mot fritt vivre, eventuellt någon afgift, deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Svar till »24 år», Iduns exp.

MASSAGE. 1 à 2 pat. önskas på landet efter 1 juni af van gymnast. Svar till »Kv. Gymnastikdirektör», Nord. Annonbyrå, Göteborg.

UNG, elementarbildad flicka, utexaminerad sjukgymnast, önskar lämplig sysselsättning. Gärna på landet, villig hjälpa till i hushåll. Svar till »Gymnast 22 år», S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

EN KONFIRMERAD flicka önskar under sommaren bli pensionerad i godt och lärorikt hem. Svar märkt »Konfirmerad flicka», Göteborg p. r.

TVA LÄRARINNOR önska plats 15 juni-1 sept., eventuellt längre. Antingen läsa med barn eller hjälpa till i hushållat. Familjemedlem. Svar under signatur »Musikalsk 20», och »Sykunnig 22», Falun p. r.

UNG, frisk lärarinna, van att deltaga i husliga göromål, önskar plats som husmoders hjälp i hem på landet under tiden 1 juli-20 aug. Svar tacksamt till »Sommarferien», p. r. Strängnäs, före 15 maj.

UNG, elementarbildad flicka, som genomgått ettårig slöjd- och hushållsskola och kunnig i allt som hörer till ett väl ordnat hem, önskar komma i familj som husmoders verkliga hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem 19 år», Svenska Dagbladets annonskontor.

PÅLITLIG, verkligt erfaren flicka, som med hjälp af jungfru kan förestå hemmet och tillse yngre barn under tid, då husmodern sköter skolhåll, erhåller plats 1 juni d. å. i vackert belägen dalprästgård. Svar med referenser, betyg o. löneanspråk till »Skolhushåll», Åsgatan 21 A, Falun.

EN ORDENTLIG flicka önskar medfölja någon dam som hjälp till badort eller dylikt. Svar till »Anna», Iduns exp.

PLATS för 14-års gosse önskas mot betalning, där han kan få några timmars daglig undervisning i vanliga skolämnen samt lämplig sysselsättning. Svar till »14-års gosse», under adr. S. Gumælii Annonbyrå Stockholm f. v. b.

UNG tekningslärarinna önskar under sommaren gifva lektioner i treflig familj på landet eller vid badort mot fritt vivre. Goda betyg och referenser. Svar till »Teckning och målning», Tidningskontoret Karlavägen 40, Stockholm.

Småskollärarinna

önskar under feriemånaderna juli och augusti plats i präst- eller herrgård att läsa och sällskap med barn. Är även villig att deltaga i husliga sysslor. Svar till »Familjemedlem 24 år», Iduns exp. f. v. b.

Studentska

som till våren utexamineras från folkskoleseminarium, önskar under sommaren plats på landet att läsa med barn. Svar till »Fritt vivre och fria resor», S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

På större herregård eller bruk i Vermland

önskar dam af god och aktad familj, under sommaren plats mot fritt vivre såsom sällskap samt husmoder behjälplig med alla inomhus förefallande göromål. Vänligt bemötande torde utlovas. Svar till »Intresserad och hjusnig», p. r. Lerum.

Mot fritt vivre

önskar bildad flicka plats i familj där jungfru finnes under sommarmån. »Palmquist C:o», 17 Malmskildnadsgratan, Stockholm.

Privatvård

Ung flicka som genomgått lasarett och med goda rek. önskar under sommaren plats att sköta ensam herre eller dam. Antingen vid badort eller i hemmet. Svar motes snarast under adr. »Lis», Linköping p. r.

20-års mycket barnkär flicka

som genomgått Kinderg.- seminarium önskar plats i familj att sköta och efterse barn, fr. o. m. 1 Maj-15 Aug. Palmquist C:o, 17 Malmskildnadsgratan, Stockholm.

17-års flicka,

som i vår afgår ur 8:de klassen önskar plats att läsa med barn under sommaren (ev. längre). Även villig att hjälpa till med andra sysslor. Svar till »15 juni», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm. f. v. b.

INACKORDERING erhålles å litet trefligt hvilohem å landet. Elektr. ljus m. m. Begär prospekt och ref. Syster Elsa Fröding, Skultorp.

FRÄKNAR

förekommas och borttagas på ca 2 dygn med specialitet Orientaliska Pärlan. Depôt Parf. Västerlångg. 39, Stockholm. 4 kr. med bruksanvisning. Sändes diskret och franko.

Sveriges änkor

torde lämna sina adresser och närsluta svarsporto under adress »Medintresserad», Iduns exp.

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN 15 DROTNINGGATAN 15 STOCKHOLM.

FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Strängnäs Husmoderskola.

Sommarskurs 10 juni-17 augusti med undervisning i matlagning, bakning, konservering, syltning m. m. Prospekt genom Fru M. Braune, Strängnäs.

Vid Aringsbergs Hjälpension

för flickor börjar höstterminen den 31 aug. Undervisning meddelas i alla skolämnen samt i musik. Hjälpigaste läge vid skog och sjö, 1 1/2 km. från Alfvesta järnvägsstation. Prospekt sändes på begäran. Aringsberg, Alfvesta. Rikstelefon Alfvesta 104. Elsa Kjellander.

Vita Bandets Husmodersskola i Ljusne

börjar nytt arbetsår augusti 1918. Undervisning meddelas i matlagning, bakning, konservering, dukning, servering, vävnad, sömnad, tvätt, strykning, födoämneslära, barnavård och hälsölära. Undervisningstid 11 månader. Afgift för helinackorderingar på skolan jämte undervisning 45 kr. i månaden. Prospekt på begäran. Anmälningarna bör vara inlämnade innan den 31 maj till undertecknad. Alice Bergström, föreståndarinna.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohuslänningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnköldsvik: Örnköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

DET STORA LANDSTORMSLOTTERIET I STOCKHOLM

Huvudvinsternas värde: 12.000, 11.750, 11.500, 10.000, 4.000, 4.000 = 53.250

ANDRA DRAGNINGEN

för H. K. H. Kronprinsessans förening för landstormsmäns beklädande.
Lotteriets föreståndare: Notarien i Öve-ståthållareämbetet
BIRGER LUNDBERG
Lotteriets föreståndare: **ERNST NORÉE**

Sammanlagda vinstvärdet över 110,000 kronor
Lotten kostar kr. 2.10

HUVUDVINSTER:

En egendom om 60 tld. Egendomen är av-söndrad från Eka Säteri i Hagby socken, Uppsala län. Belägen 4 km. från Balingsta station vid Uppsala-Enköpingsjärnväg, i söderslutning mot Savaån, intill kyrka, skola, handelsbod, kvarn och säg. Omfattar 30 tld prima åkerjord till största delen med djup svartmjälja på lerbotten och 30 tld skogsmark med ved till husbehov. Abyggnaderna nyuppförda. Tillträde den 1 Okt. **kr. 12,000**

Egendomen Nyboda belägen 3 km. från Rosersbergs järnvägsstation mellan Stockholm och Uppsala. Egendomen omfattar 22 tld prima åkerjord och 38 tld skog med över husbehov. Ägorna i ett skift med strand vid Mälaren. Abyggnaderna äldre, men i försvarl. skick. Tilltr. den 1 Okt. **kr. 11,750**

Ett hem. Till vinsten höra gedigna och eleganta möbler till tre rum från A.-B. C. E. Jonsson (Jonsons på Söder) i Stockholm för 7,000 kr. ävensom andra inventarier till ett hem för ett belopp av 3,000 kr. **kr. 10,000**

Lotteriets adress: **DET STORA LANDSTORMSLOTTERIET I STOCKHOLM RIDDAREGATAN 12**

Professor PATRIK HAGLUND
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkliniken.
K. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm. S. T. 6301.
För behandling af stödj- och hörselorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afslägs efter 2-årig kurs at kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, L'ND.

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa kurs börjar 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Vid **Professor Unmans Institut**
börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i Massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Begär prospekt!
Holländaregatan 3, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda härstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal Windsor Perfectionne*. En alltiäm slig. försäljn. samt 30 års succés gör. Royal Windsors verkan. Pris kr. 6.50 + porto. Nederlag: *Franska Parfymmagasinet*, Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Underlivslidande
och dylikt undgå bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 12, 14, 17 kr., med båda rören 18, 20, 25 kr. Vid köp recept på lämpliga lösningar samt anatomisk bild. Noliberpulver 5 kr. pr. ask. Lifmoderspeglar 3 o. 5 kr. Prislista mot 10 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER, Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Crème Laïs
giver bysten form och fasthet, innehåller inga för kroppen skadliga ämnen. Massagebeskrifning med följder. Pris 10 kr. Försändes diskret.
Maria Enquist, Exam. Sjukgymnast. Institut för skönhetsvård & Plastiska Operationer. Stockholm, Biblioteksgatan 6-8. A. T. 226 62 R. T. 160 68. Råd gifvas kostnadsfritt och förfrågningar besvaras omgående

Kvinnor.
Det finnes ett arbete för Eder med mycket god förtjänst som kan utföras i hemmen. Med arbetstillgång såväl i normala som kristider. Närmare meddelas mot insändandet af 50 öre i frimärken.
Fabrikör E. Kellin, Eslöv.

Fröknarne Kugelbergs Konvalescenthem för Barn,
OLOFSFORS, Dala-Husby.
Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg

Svenska Kurortföreningen

- Bie** Vattenkuranstalt, Katrineholm, Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.
- Borg** v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. mot Rheumat., Gikt, Aderförkalk., Nervsjukd. Läk.: W. Bergwall.
- Borgholm** Kurort och havsbad, syd. öklim. Utm. vattenledn. Läk.: John Peyron, Engeldrekspl. 2, Sthlm.
- Båstads** Havsbad och kuranstalt. 1/6-1/9. Milt, jämnt klimat, härl. lög., en av Västkusstens naturskön. badorter. Läkare: dr Erik Witt, Båstads. Sjukgymnast T. Holmberg.
- Dalarö** Havsbad. Vålk. kur- och rekreativort. Naturskönt läge; hälsos. klim. Alla vanliga bad, sjukg.
- Djursåtra** Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högst o. fritt läge. Järnkällor. Vål sev. bad. Helluft. Elektr. ljusb. Omvörsgf. massagebeh. Billigt. Läk. Hjalmar Anderson, Orup, Höör.
- Fiskebäckskil** Havskuranst. v. Västkus. Ren, dammfri havsluft. Alla sort. bad. Massage o. sjukgymn. Bill. levnads- och stor. rymd. matsal. Läk.: Livmed. Emil Jacobsson, Sthlm.
- Furusund** Havs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. Läk.: Dr Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukdomar.)
- Grennafors** fys.-diet kuranst. Smål. högl. v. sjö. Brukl. medic. badf. Läk.: dr B. Björnsson, Stockholm.
- Götarp** pr Gnosjö, Smål. Högst läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Rikst. Massöf. Läk.
- Helby Brunn** (mell. Eskilst. o. Torshälla). Ypperliga kom. Starkt radioaktiv järnkälla. Fullst. badanst. och Kneippbad. Härl. skogsluft. Bill. Säs.: 2/5-1/9. Läk. Alf. Ternell, Sthlm.
- Helsjöns** Kuranstalt, Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Spec. gyttebad-bad. Lämpl. rekreativort. Barrskog. Gott bord. 1/6-8/9. Läk.: Klas Björkman.
- Hjo** Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkrokan v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandb. 1 a kl. kost. God mat. Läk.: Dr E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. o. mass. Dr H. Ekberg, Sthlm.
- Hälsans** Brunnanst., Hälsingborg v. Oresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum., magsj., skroful. åkommor. Konvalesc. Läk.: A. Björkman, Hälsingborg.
- Johannisdal** v. Köping. Järnkälla m. hög radioaktivitet, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.
- Källvik** 8/6-21/8. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt, skogrik, vindsyddad havskust, fullst. brunn- o. badkur. Läk.: Torkel Ericsson, Västevik.

- Lannaskede** Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. alla brukl. badf. Spec. Gyttebad. Kneipp. Radium-Institut. Diet. bord. öppnas 3 Juni. Läk. Dr. Sigge Wikander, Sthlm.
- Loka** 5/6-16/8. Termsind. Rheumat., hjärtfel, neurasth. Berömda gyttebad jämte vanl. badf. Radiumhal. Dietkost. Overl. Th. Hedberg, Sthlm.
- Lundsbrunn** Hälso-brunn och badanstalt. Högst o. torr läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: E. Pontén, Göteborg.
- Lysekil** Havsbad, klimatisk kur- och rekreativort, fullst. brunn- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anlägg. o. goda bostäder. Nya bergsrom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.
- Malen**, Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik, brunnsdickn., dietisk behandl. Lektuga. Lektidarina. Läk.: Professor K. J. O. af Klercker, Lund.
- Marstrand** Havskuranstalt med utm. bad, spec. gytte- o. tvålmassage, goda kommunik., billiga levnadsomk. Prospekt gen. badkontoret. Läk.: Dr Ivar Lagerberg, Marstrand.
- Medevi** Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv utstrålning. Utm. gytte- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terängkur. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.
- Mösseberg** Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h., öppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. eller ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensavd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.
- Norrteje** 17/6-25/8. Berömda gytte-massage. spec. för led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarsb. Vacc. natur. Vatten. Rum o. mat för badg. 4 å 6 kr. pr dygn. Läk.: C. Pontén.
- Nybro** 29 km. fr. Kalmars. Præktig barrskog. Torr grund. Alla moderna badf. Starke järnk. Radiuminst. Billigt. Gott bord. Läkare: Dr Gustaf Lundahl, Sthlm.
- Porla** Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6-1/7. II term. 5/7-2/8. Postadr. Porla. Läk. Dr H. Nauckhoff, Linnég. 12, Sthlm. Riks. och Allm.
- Ramlösa brunn** Säs. 15/5-1/9. Alkalisk & järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. Dr M. Ljungdahl, Lund.
- Ronneby** Brunn. Starkaste järnkälla, kallvattenkur, dieter. Läk.: Dr Thorling, Uppsala, Dr Rietz, Dr Hernlund och Dr Falk.
- Ryd** Brunn- o. Badanst. Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneipp. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. levnadsomk. o. badpr. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd **ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL**
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kungl. Hofleverantör ZIWERTS EFR., GÖTEBORG.**
Återtörsäljare rabatt.

Saltsjöbadens Badhotell.

- Alla moderna badformer. Fullständig gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk.: Dr O. F. Åberg.
- Skagersbrunn** Adr Kristinehamn v. sjön Skagern. Alla badf. Radiuminst. Läk.: Dr Johan O. A. Bergqvist, Sthlm 15 6-15 7. Dr Nils G. Marén, Uppsala därefter.
- Strömstad** Havskuranst. Skyddat läge. Milt havsklimat. Berömda gyttebad. Järnkälla. Säsong 10 Juni-31 Aug. Läk.: A. Berghel, Sthlm.
- Särö** 3/4 t. järnv. fr. Göteborg. Urgammal vegetation, härliga strand- o. skogspromenader; saltaste bad, förstklassig restaurang. Adr. Särö A.-B., Särö.
- Sättra** Brunn, 1,4 mil fr. Sala. Daglig vurstrafik, på best. drogska ev. automobil. Gyttebad, gymnastik, mass. särskild matordn. för magsjuka, öppet 14/6-15/8. Läk.: Prof. Friberger, Uppsala.
- Söderköping** Brunn och bad. Nytt 1-klass. badhus. Nauheimerb. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. och helutl. Utm. skogsrom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almborg, Sthlm.
- Södertälje** Säsong Juni-Aug. Kallvattenk., varmb., mass.-b., elektr. ljusb. Läk.: Ax. Hellstenius, Sthlm. För mass. o. gymn. G. Wickberg.
- Tranås** Vattenkurant, öppen året om. Alla varma o. kalla bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare: H. Tram, Tranås.
- Trosa** Bad och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Utmärkta varm- o. saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.
- Tulseboda** Brunn och kurort. Kyrkhult, Blekinge. 8 Juni-20 Aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstr. Utm. bad. Apotek. Bill. levnadsomk. Läk.: G. Liedholm, Kyrkhult.
- Tyringe** Bad o. Sanatorium. Fysikaliskt kurort. Elektr. glöd- o. bågglusb. Högsolsbad. Tezlastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läkare: Dr O. Reimers, Tyringe.
- Ulricehamns** Sanatorium och badanst., öppet året om. Vidstr. skogsrom. Mer än 300 m. ö. hav. Alla brukl. bad o. fysikal. behandl. met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.
- Varberg** Havsbad o. gyttebadanstalt. Bästa havsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga avgifter och levnadsomkostnader. Läk.: Dr Olof Sandberg, Sthlm, Birgerjarlgat. 19.
- Wermlands Eda** Vattenkurant. Järnk., adr. Charlottenberg, 10/6-20/8. Högst läge. Skogsklim. Alla badf., spec. gytte- o. kolsyre. Läk.: J. Kinberg-von Sneidern, Sthlm.
- Visby med Strandbadet Kneipp-Byn.** Läk.: K. Kallenberg, Strandvägen 39. Badort spec. för: nervsjukd. o. reumatism.

slutgiltigt upplaga red. av R. G. son Berg. Med inledningar och noter. Utkommen i 10 delar. I. Ungdomsdikter. II. Gitarr och dragharmonika. För del kr. 4:50.

Ur Albert Edelfelts

PARISERBREV TILL SIN MOR. 12:50.

Carl August Bolander:

HELENA PEGEL. Roman. 4:75.

Ivan Bjarne:

TRÄSLOTTET. Historien om ett hem. 4:25.

Martin Koch:

FROMMA MÄNNISKOR. Skizzer och studier från den kristna föreställningsvärlden i Sverige. 8:50.

Charles C. D. Roberts:

VILDMARKENS ADEL. Djuerhistorier. I. II. För del 3:50.

Alain-Fournier:

DET UNDERBARA ÄVENTYRET. (Le grand Meaulnier) 4:25.

Amerikanska s. k. Prima Herr Ankar-Ur. Lenilefaçon.

NYHETER

FRÅN **ALBERT BONNIERS FÖRLAG.**

- Gustaf Fröding:**
- SAMLADE SKRIFTER.** slutgiltigt upplaga red. av R. G. son Berg. Med inledningar och noter. Utkommen i 10 delar. I. Ungdomsdikter. II. Gitarr och dragharmonika. För del kr. 4:50.
- Ur Albert Edelfelts**
- PARISERBREV TILL SIN MOR.** 12:50.
- Carl August Bolander:**
- HELENA PEGEL.** Roman. 4:75.
- Ivan Bjarne:**
- TRÄSLOTTET.** Historien om ett hem. 4:25.
- Martin Koch:**
- FROMMA MÄNNISKOR.** Skizzer och studier från den kristna föreställningsvärlden i Sverige. 8:50.
- Charles C. D. Roberts:**
- VILDMARKENS ADEL.** Djuerhistorier. I. II. För del 3:50.
- Alain-Fournier:**
- DET UNDERBARA ÄVENTYRET.** (Le grand Meaulnier) 4:25.

Eljin-Ur
Fem års garanti. Säljes så långt förrådet räcker till endast kr. 6:50 per st. Två stycken endast kr. 12:— fraktfritt. Om ej till belägenhet få desamma returneras. Skrif i dag och rekvirera direkt från importören.

VARUAFFÄREN
Norrköping.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 35,000,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialet: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.

Emottager värdehandlingar öppett eller slutet förvar.

Fondavdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.